

MELLERUDS
KOMMUN

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Översiktsplan nu-2030

SAMRÅD 21 NOVEMBER 2018 – 31 JANUARI 2019

KOMMUNSTYRELSEN

2019-06-12

Innehåll

Bakgrund.....	4
Samrådsprocessen	4
Fortsatt process	4
Inkomna yttranden/synpunkter.....	4
Statliga och regionala myndigheter.....	5
LÄNSSTYRELSEN.....	5
FÖRSVARSMAKTEN	21
HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN.....	22
JORDBRUKSVERKET	22
LANTMÄTERIMYNDIGHETEN.....	22
SKOGSSTYRELSEN	22
SGU (Statens Geologiska Undersökning)	23
SJÖFARTSVERKET.....	23
SVENSKA KRAFTNÄT	23
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN.....	24
VÄSTARVET	25
Bolag, förbund och föreningar.....	26
BERGS SÄTERI.....	26
DALSLANDS ENERGI- OCH MILJÖFÖRBUND	27
NATURSKYDDSFÖRENINGEN NORDALSKRETSEN.....	40
NÄRF (Norra Älvsborgs Räddningsförbund).....	41
TROLLHÄTTAN-VÄNERSBORGS FLYGPLATS.....	41
VATTENFALL ELDISTRIBUTION	41
Grannkommuner.....	42
BENGTSFORS KOMMUN	42
LIDKÖPINGS KOMMUN	44
Politiska partier.....	44
CENTERN	44
MILJÖPARTIET	47
LIBERALERNA.....	49
Privatpersoner	51
BREV OCH MEJL FRÅN PRIVATPERSONER.....	51
SYNPUNKTER FRÅN BIBLIOTEKET	53
SYNPUNKTER FRÅN HÖRNLOKALEN PÅ KOMMUNHUSET	53
SYNPUNKTER FRÅN MEBORGARKONTORET	56
Digitalt kartverktyg	57
Bilagor	60

Bakgrund

Samrådsredogörelsen är en sammanställning av de synpunkter som kommit in under samrådet för ny översiktsplan för Melleruds kommun. Samrådet pågick under tiden från den 21 november 2018 till den 31 januari 2019.

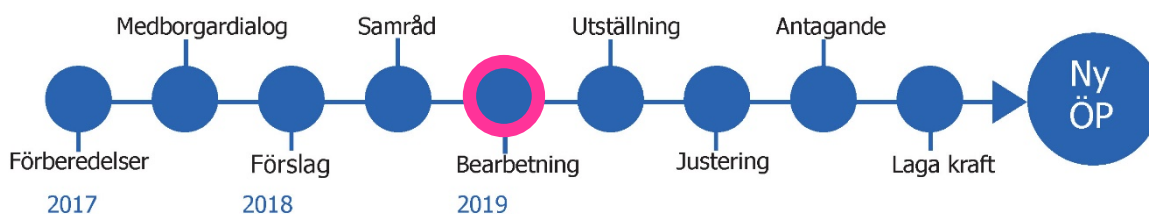
Samrådsprocessen

Under samrådstiden fanns förslaget tillgängligt på kommunens hemsida. Den nya översiktsplanen finns i digital form och är uppbyggd av kartlager med förklarande texter. Genom ett verktyg kunde man lämna sina synpunkter direkt i verktyget. Det fanns även möjlighet att mejla in sina synpunkter eller lämna dem i förslagslådor på Medborgarkontoret och Biblioteket. I hörnlokalen på kommunhuset fanns förslaget utställt. Vid tre tillfällen var det "Öppet hus" i lokalen och man hade möjlighet att prata med politiker och tjänstepersoner.

Samrådet kungjordes i Melleruds nyheter och på anslag vid Medborgarkontoret, Biblioteket och på kommunens hemsida. En film om översiktsplanen informerade om samrådet och möjligheterna att lämna sina synpunkter. Filmen gick att se på hemsidan, Facebook och i kartverktyget som introduktion. Fastighetsägare inom förslag till LIS-områden fick en särskild inbjudan om möte kring LIS (Landsbygdsutveckling I Strandnära lägen).

Fortsatt process

Efter samrådet kommer förslaget att justeras. Samrådsredogörelsen utgör grund för ändringar. När förslaget justerats kommer det ställas ut under 8 veckor, då man har möjlighet att tycka till kring förslaget igen. En färdig översiktsplan bedöms kunna antas i slutet av 2019.

Inkomna yttranden/synpunkter

Samrådsredogörelsen sammanställer alla yttranden som lämnats in. Original finns att ta del av på Melleruds kommun.

Inkomna yttranden/synpunkter	Antal
Statliga och regionala myndigheter	11
Bolag, förbund och föreningar	6
Grannkommuner	2
Politiska partier	3
Mejl och brev från privatpersoner	46
Digitalt verktyg	72
Summa	140

Statliga och regionala myndigheter

LÄNSSTYRELSEN

Inledning

Melleruds kommun har ställt ut Översiktsplan nu - 2030 på samråd. Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 10§ plan- och bygglagen (PBL) vid samråd om översiktsplan särskilt:

- ta till vara och samordna statens intressen,
- ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om mark- och vattenanvändningen,
- verka för att riksintressen tillgodoses – 3 och 4 kap. miljöbalken (MB), att miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. MB,
- verka för att mellankommunala frågor samordnas på lämpligt sätt samt
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

En översiktsplan som vunnit laga kraft är vägledande för kommande beslut. För att den ska kunna vara vägledande i alla delar, är det viktigt att kommunen och staten är överens om sådant som berör statliga intressen.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen tagit fram en digital översiktsplan, som har potential att bli ett ständigt aktuellt och användarvänligt verktyg för efterföljande planering och prövning enligt PBL och MB. Översiktsplanens text har ett pedagogiskt upplägg med riktlinjer kopplat till varje ämnesområde.

Länsstyrelsen ser att översiktsplanens bärande tanke att utveckla tät- och småorter med fokus på Mellerud för att attrahera invånare och pendlare, är god. Natur och vatten lyfts fram som kommunens stora resurs, och ekosystemtjänster används på ett bra sätt för att beskriva detta. Kommunen beskriver väl sin plats i regionen. Länsstyrelsen uppmuntrar särskilt kommunens mål att satsa på kollektivtrafik, gång och cykel för en hållbar mobilitet. Översiktsplanen innehåller en genomförandeplan vilket är positivt för översiktsplanens vägledande verkan och förankring.

Länsstyrelsen lämnar här ett antal synpunkter gällande ingripandegrunder i ett senare planeringsskede:

Länsstyrelsens bedömning är att det inte går att utesluta att riksintressen enligt 3 kap 6§ och 4 kap 1–2§§ MB påtagligt skadas om översiktsplanens förslag verkställs. Kommunen behöver beskriva påverkan på riksintressena, konsekvenser och hur påtaglig skada kan undvikas. Länsstyrelsen delar miljöbedömningens slutsats att påverkan på riksintresseområde för kulturmiljön Dalslands kanal riskerar att bli stor vid etablering inom föreslagna LIS-områden. Kommunen behöver göra en avvägning mellan riksintressena för energiproduktion vindbruk, naturvård och friluftsliv.

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN för buller och luft enligt 5 kap. MB följs. Kommunen behöver förtydliga hur översiktsplanen påverkar möjligheten att uppnå uppsatta MKN för vatten för respektive vattenförekomst.

I översiktsplanen föreslås 23 områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Länsstyrelsen bedömer det möjligt att gå vidare med 17 av områdena, dock i vissa fall med restriktioner eller korrigeringar. Generellt behöver områdena studeras mer i detalj innan det går att säga i vilken omfattning LIS- reglerna kan vara tillämpliga och/eller områdena är lämpliga. För sex av områdena bedömer Länsstyrelsen att LIS-områden inte är lämpliga och/eller att reglerna för LIS inte är

tillämpbara. Länsstyrelsen ger också råd för prioritering av LIS-områden mot bakgrund av områdenas lämplighet för förändrad markanvändning i övrigt.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Länsstyrelsen bedömer att föreslagen exploatering kan vara lämplig men detaljerade utredningar kan komma att krävas i kommande detaljplanering. För att vara vägledande behöver översiktsplanen tydligare beskriva intressekonflikter utifrån hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion i de områden där bostäder och verksamheter föreslås.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Som stöd i arbetet med att beskriva avvägningar mellan riksintressen, påverkan på riksintressen, konsekvenser och anpassningsåtgärder, rekommenderar Länsstyrelsen att kommunen använder sig av Länsstyrelsens publikation *Stöd för hantering av riksintressen i fysisk planering*¹.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

Försvarsmakten har 2018-12-17 fattat beslut om riksintresseanspråk gällande områden som myndigheten bedömer utgöra riksintresse för totalförsvarets militära del. En av förändringarna i beslutet avser ett större påverkansområde i form av område med särskilt behov av hinderfrihet för väderaradaren Vara. Påverkansområdet bör redovisas i översiktsplanen.

Utbyggnad av vindkraft inom de utpekade områdena kan komma att påverka riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess. Vid eventuell kommande prövning enligt miljöbalken måste således samråd ske med Försvarsmakten. Läs mer i Försvarsmaktens yttrande som bifogas.

I Melleruds kommun har Svenska kraftnät två 400 kV-ledningar. Länsstyrelsen vill göra kommunen uppmärksam på att Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap i dagsläget utreder en riksintresseklassning inom totalförsvarets civila del. Detta innefattar stamnätets mark- och vattenanspråk i Melleruds kommun.

Naturvård (3 kap. 6 § MB), Friluftsliv (3 kap. 6 § MB), och 4 kap 1-2§§ MB

Länsstyrelsens bedömning är att det inte går att utesluta att riksintressen enligt 3 kap 6§ och 4 kap 1-2§§ MB påtagligt skadas om översiktsplanens förslag verkställs. Kommunen behöver beskriva påverkan på riksintressena, konsekvenser och hur påtaglig skada kan undvikas.

Utvecklingsområdet öster om Mellerud som avses knyta samman tätorten med bebyggelsen vid Väneren, ligger helt inom riksintresse för friluftslivet. Länsstyrelsen utgår ifrån att kommunen kommer att hantera denna fråga i kommande FÖP och visa hur påtaglig skada på riksintresset kan undvikas. Till dess finns ingen överenskommelse mellan stat och kommun. Det är därför angeläget att arbetet med FÖP inleds snarast.

Kommunen behöver tydligare beskriva hur utpekade LIS-områdena är förenliga med riksintressena naturvård och friluftsliv (3 kap 6 § MB) samt rörligt friluftsliv (4 kap 1–2§§ MB). Kommunen har inte på ett tillräckligt ingående sätt beskrivit vilka konsekvenser planerad markanvändning får på

¹ <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/tjanster/publikationer/2018/riksintres-sen.html>

riksintressenas värden och hur kommunen planerar att minimera riskerna för att påtagligt skada de värden som riksintressena skyddar. Detta behöver beskrivas för varje LIS-område, utifrån riksintressenas värdebeskrivningar.

Kommunen behöver förtydliga och göra en sammanvägd bedömning av hur byggnation inom strandskydd samt utveckling i och i närheten av områden med höga naturvärden påverkar riksintressena.

Kommunen behöver beskriva tydligare om ökad befolkning i samband med bostadsbyggande påverkar och/eller om det finns risk för att det blir så högt besöksstryck att det kan innebära skada på riksintressenas upplevelsevärden.

För riksintresse naturvård är område nummer 6 felaktigt namngivet (Vänern med strandområden och öar). Korrekta namn är Yttre Bodane, Norra Väner- kustens öar och Kräklingarna.

För riksintresse friluftsliv (3 kap 6§ miljöbalken) redovisas inte områdena i texten i översiktsplanen. Det fattas också två områden i naturvårdsprogrammet bilaga 4. Riksintresse för friluftsliv behöver uppdateras med namn och områdesnummer.²

Natura 2000

Översiktsplanen behöver förtydligas med att tillståndsprövning behövs även för åtgärder eller verksamheter utanför ett Natura 2000-område, som kan komma att påverka området.

Under "Riktlinjer" punkt två, ska det stå tillståndsansökan istället för dispensansökan, och ansökan ska skickas in till Länsstyrelsen för prövning³.

Kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Kommunen behöver tydligare beskriva hur utvecklingen inom utpekade LIS-områden påverkar riksintresse för kulturmiljövård, och vad som planeras för att motverka eventuell påtaglig skada.

Miljöbedömningen påpekar att ny bebyggelse inom riksintresseområdet Dalslands kanal (KP9) bör lokaliseras till befintliga bebyggelsecentra och vattenledens stränder bör hållas fria, för att undvika risk för att skada dess kärnvärden. Länsstyrelsen delar miljöbedömningens slutsats att påverkan på riksintresseområde för kulturmiljön Dalslands kanal riskerar att bli stor vid etablering inom föreslagna LIS-områden.

² Riksintressena är Dalslands sjö- och kanalsystem FO 06, Kroppefjäll FO 24, Vänern – Norra Dalsland FO 42-1 och Vänern – delområdet Vänersborg-Vänersnäs FO 42-2.

³ Tillstånd enligt 7 kap 28 a § prövas enligt huvudregeln av länsstyrelsen. Prövningen ska föregås av samråd med bland andra länsstyrelsen enligt 6 kap MB. Förhandsbesked och lov som kan påverka ett Natura 2000-område ska skickas till länsstyrelsen, som har möjlighet att överpröva lovet (11 kap 10-11 §§ PBL och 18 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken). Bestämmelsen i 4 kap 8 § MB innebär bland annat att detaljplan inte kan antas eller bygglov medges innan erforderligt tillstånd enligt 7 kap 28 a § MB.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Trafikverket beslutade senast om riksintresse för kommunikationer år 2013. I Melleruds kommun berörs E45 och Norge/Vänerbanan.

En förstudie, beslutshandling, för Väg 45 Vänersborg – Värmlands läns gräns togs fram 2003 av Vägverket. Kommunen bör vara medvetna om att sträckningen i förstudien enligt Trafikverket är aktuell och gällande. Kommunen har i översiktsplanen tagit bort reservatet för sträckning öster om Erikstad. Trafikverket ska under 2019 genomföra en åtgärdsvalsstudie av stråket E45 mellan Vänersborg och Mellerud.

Översiktsplanen anger att vägar är riksintresse för farligt gods. Ett sådant riksintresse finns inte.

Energiproduktion (3 kap. 8§ MB)

I Melleruds kommun finns två områden som Energimyndigheten pekat ut som av riksintresse för energiproduktion vindbruk, nr 184 och 35. Områdena är också av riksintresse för naturvård och delvis för friluftsliv. I översiktsplanen behöver kommunen göra en avvägning mellan dessa riksintressen.

Miljö kvalitetsnormer

MKN buller

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

MKN Vatten

Kommunen har redovisat de vattenförekomster som omfattas av miljö kvalitetsnormer idag samt deras nuvarande status. Bedömningarna av översiktsplanens påverkan på vattenförekomsterna är dock för översiktlig. Kommunen behöver förtydliga hur översiktsplanen påverkar möjligheten att uppnå uppsatta MKN för vatten för respektive vattenförekomst.

LIS-områdenas påverkan på möjligheterna att uppnå MKN för vatten behöver beskrivas.

MKN Luft

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.

Strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Strandskydd

Uppräkningen av särskilda skäl behöver ses över, lämpligen kan 7 kap 18 c § MB återges. De sex punkterna i översiktsplanen är de *omständigheter som får beaktas* vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger. I punkt 3–5 gäller förutsättningen att behovet inte kan tillgodoses utanför *området* (det vill säga den plats ansökan gäller).

I LIS-planen på sidan 6 under rubriken "Bryggor" behöver kommunen omformulera första meningen. Strandskyddsdispensprövningen är en förbudslagstiftning och restriktiv när det gäller bland annat nya eller utvidgning av bryggor.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Kommunen har i sin LIS-plan föreslagit 23 LIS-områden. Se lista nedan för en mer detaljerad genomgång av områdena. Fem områden är kvar sedan tidigare översiktsplan.

Länsstyrelsen bedömer det möjligt att gå vidare med 17 av områdena, dock i vissa fall med restriktioner eller korrigeringar. Generellt behöver områdena studeras mer i detalj för att Länsstyrelsen i granskningen av översiktsplanen i utställningsskedet ska kunna säga i vilken omfattning LIS-reglerna kan vara tillämpliga och/eller områdena är lämpliga. För varje område behöver kommunen visa att alla kriterier enligt 7 kap 18e § miljöbalken är uppfyllda. LIS-områdenas påverkan på värdefulla naturmiljöer i vattenområden behöver beskrivas. De flesta LIS-områdena omfattar landområden men kan ändå påverka vattenmiljön genom exempelvis förändring av strandmiljöer och dagvatten. Det finns även flera LIS-områden som omfattar vattenområden och avser utbyggnad i vattnet. I flera fall hänvisar kommunen till kommande planprocess och framtagande av exempelvis naturinventeringar.

Dessa områden kan alltså visa sig vara olämpliga i senare skede.

Det är bra att många av de utpekade LIS-områden är placerade intill redan samlad bebyggelse och att tanken är att oexploaterade natur- och grönområden inte ska tas i anspråk. Det behöver dock preciseras hur många hus som föreslås i de olika utpekade områdena. LIS-områdena som omfattas av redan befintliga planer bör generellt kunna utvecklas. Redan idag kan områdena bebyggas med stöd av gällande planer och vid eventuell *ändring* av detaljplan inträder inget strandskydd.

För sex av områdena bedömer Länsstyrelsen att LIS-områden inte är lämpliga och/eller att reglerna för LIS inte är tillämpliga.

Områden är generellt olämpliga för LIS om de ingår i riksintresseområden för framför allt naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. MB när det finns en koppling till vattenmiljöer i värdebeskrivningen.

För områdena vid Vänerens kust bedömer Länsstyrelsen emellertid generellt att ny bebyggelse kan övervägas bakom befintlig samlad bebyggelse och i vissa fall som komplettering i luckor, om det är möjligt. Gällande nya områden för bebyggelse ska detta ske restriktivt vid Vänerens kust. Vid Väneren ska enligt 7 kap 18e § miljöbalken området ha liten betydelse för strandskyddets syften och en stor efterfrågan på mark för bebyggelse råda, om området ska bedömas som lämpligt för LIS.

Även i riksintresset Dalslands sjö- och kanalsystem/Dalformationen kan viss komplettering av befintlig samlad bebyggelse vara möjlig, under stort hänsynstagande till natur- och rekreationsvärdena.

Ett stöd för hantering av LIS-områden finns i Länsstyrelsens PM, som bifogas yttrandet.

Följande LIS-områden bedöms som möjliga att gå vidare med, genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. I vissa fall har Länsstyrelsen bedömt vilken geografisk avgränsning som bör göras:

Nr	Namn	Bedömning
1	Vita Sannar (med i tidigare ÖP)	<i>Vita Sannar 1</i> – Hela norra halvan av området där Örnudden ingår, bedöms olämpligt med hänvisning till friluftslivet och allmänhetens tillgång till uddarna då det redan finns många hus där. <i>Vita Sannar 2</i> – möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. <i>Vita Sannar 3</i> – Området bakom bebyggelse från stranden är möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Området mellan vägen och strandlinjen samt uddarna i söder är olämpliga. Det blir svårt att ordna passager till stranden vid en ytterligare förtätning, och obebyggda uddar har generellt stora värden för friluftslivet.
2	Järns Sannar (med i tidigare ÖP)	Nordöstra delen vid Furusand med anknäytning till Knutsön och mindre delen av sydostliga området med uddarna bedöms olämpliga med tanke på friluftslivet. Obebyggda uddar har generellt stora värden för friluftslivet. Begränsad och försiktig förtätning bakom befintlig bebyggelse kan vara möjlig.
3	Näs Sannar (med i tidigare ÖP)	Länsstyrelsens synpunkter från granskningsyttrande 2010 (dnr 401-3699-2010) bedöms fortfarande gälla. "När det gäller Näs Sannar ser Länsstyrelsen vikten av att bebyggelsen inte sprider sig norr respektive söder om befintligt detaljplaneområde. Det torde finnas utrymme för kompletterande bebyggelse bakom den befintliga bebyggelsen västerut mot vägen."
5	Svartebäck	Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Viss justering i mitten av området på norra sidan vägen mot Väneren, större orört område bör avgränsas bort.

7	Stockenäs (med i tidigare ÖP)	Endast området med tätare bebyggelse bedöms möjligt som LIS-område, det vill säga mittersta området och i anslutning norr över. Möjligt att där gå vidare med en mer utförlig beskrivning inför granskning. Övriga delar, Stockenäsudden och obebyggt område inåt land från udden samt söder om större väg, är ej lämpliga med hänvisning till riksintressena och strandskyddet. (Området är idag planlagt, men strandskyddet inträder och/eller återin-träder om detaljplanen upphävs eller ersätts av ny).
8	Dalbergså	Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning.
9	Åsebro	Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Här är det viktigt att säkra fri passage längs stranden för att bevara landskapets gröna infrastruktur.
10	Gunvarsbyn	Ängs- och betesmarkslandskapet i sydöstra delen av området, mellan bebyggelsen och stranden, är olämpligt på grund av natur- och kulturvärden. I övriga delar är området möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning.
11	Ör Hagen	<i>Örhagen 1</i> – Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Särskild vikt bör läggas vid förekomsten av dammussla. <i>Örhagen 2</i> – Området är olämpligt med tanke på riksintresse, höga naturvärden samt en allmän badplats.
12	Mörtetjärnen	Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Det är viktigt att fri passage säkras och att bebyggelse lokaliseras med omsorg för att inte riskera att området upplevs privat.
13	Sverkersbyn	Det obebyggda området norr om vattenverket är olämpligt med tanke på dess storlek och skogliga naturvärden. Av liknande anledning är sydliga delen av området olämpligt på västra sidan om vägen. Området öster om vägen, liksom förtätning i mitten av området med hänsyn till naturvärden, är möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning.
16	Sundserud	Området omfattas av både RI rörligt friluftsliv (4 kap 1- 2§§ MB), RI friluftsliv (3 kap 6§ MB) samt gränisar till Natura 2000 i söder.

		På södra sidan om vägen som går ned till badplatsen finns ett mindre antal byggnader. Här och söder ut längs en mindre väg samt vid skjutbanorna kan viss förtätning vara möjlig enligt reglerna för LIS, möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Övriga delar bör avgränsas bort. Området anges i översiktsplanen som område för utveckling av rekreation och grönområde, här bör kommunen också visa hur dessa intressen kan kombineras.

		Byggrätterna i befintlig detaljplan är ännu inte utnyttjade och bör byggas ut först.
17	Övre Upperudshöljen	<i>Övre Upperudshöljen 1</i> – Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. <i>Övre Upperudshöljen 2</i> – Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning.
19	Snäcke (med i tidigare ÖP)	<i>Snäcke 1</i> – Länsstyrelsens synpunkter från granskrings- yttrandet 2010 (dnr 401-3699-2010) bedöms fortfarande gälla. "När det gäller området kring Snäcke kanal kan konstateras att området är mycket känsligt för påverkan på grund av höga natur-, kultur- och friluftsvärden. Området är också ganska begränsat i storlek vilket gör att utrymmet för nybebyggelse inte är så stort. Ett noggrant övervägande behöver ske om nyttan med en exploatering av ett fåtal byggnader verkligen överväger intrånget i den värdefulla miljön. Detaljplanearbetet får utvisa om det går att anpassa bebyggelsen utan att påtaglig skada behöver uppstå." <i>Snäcke 2</i> – samma som för Snäcke 1. En utveckling av slussverksamheten kan vara lämplig om den stärker turismen. Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Bostäder är dock olämpligt här.
20	Upperud	<i>Upperud 1</i> – Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Området ut mot udden är olämpligt på grund av riksintresse och att uddar generellt har stor betydelse för friluftslivet. <i>Upperud 2</i> – Det är tveksamt om LIS är tillämpligt för att bevara kulturmiljövärden. Kommunen behöver beskriva närmare vad som föreslås här, och hur det bidrar till landsbygdsutveckling. <i>Upperud 3</i> – Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning.
21	Köpmannebro	<i>Köpmannebro Vibergsön</i> – Viss förtätning kan vara möjlig, men de oexploaterade delarna bör undvikas. Viktigt att värna om möjligheterna att nå stranden. <i>Köpmannebro Spångehalvön</i> – Försiktig förtätning bedöms möjlig på västra halvan av området, bakom befintlig bebyggelse. <i>Köpmannebro Ransberg</i> – Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning. Viktigt att värna om luckor mot stranden.
22	Köpmannehamn	Möjligt att gå vidare med genom en mer utförlig beskrivning inför granskning.

Följande LIS-områden bedöms inte som lämpliga och/eller tillämpbara:

Nr	Namn	Bedömning
4	Jakobsbyn	Området är till stor del obebyggt och med höga natur- och friluftsvärden vid Vänerns kust (våtmarksinventering klass 1, RI rörligt friluftsliv (4 kap 1-2§§ MB) samt RI Friluftsliv (3kap 6§ MB)). Med hänvisning till att området ligger vid Vänerkusten, omfattas av riksintressen, samt att strandskyddets syften skulle motverkas bedöms hela området olämpligt.
6	Hjortens Udde	Med hänvisning till riksintressen samt läget vid Vänerns kust bedöms hela området olämpligt. Området ligger vid Vänerns kust där utpekande av LIS-områden ska vara restriktivt. Udden med omnejd bedöms ha höga värden för friluftslivet och omfattas av riksintressen (RI naturvård samt friluftsliv (3 kap 6 § MB) samt RI rörligt friluftsliv (4 kap 1-2 §§ MB)). Om ytterligare bebyggelse uppförs försvinner områdets nuvarande karaktär med tillgängligheten till stranden. Udden skulle bli avstängd från friluftslivet på grund av bostäderna. Området norr om udden är stort sett obebyggt och fortsätter man norrut utanför planerat LIS-område, är Vänerns kust fortsatt tillgänglig med spridd bebyggelse. I värdebeskrivning för riksintresse naturvård beskrivs särskilt ändmoränen. All form av markarbeten bedöms skada denna.
		I ÖP skriver även kommunen att området har särskilt stor betydelse för rekreation, naturupplevelser, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
14	Kabbo	Större område som består av spridd bebyggelse och god tillgänglighet till stranden längst Kabbosjön. Inga skyddade områden eller riksintressen berörs, men det kuperade och småskaliga landskapet innehåller natur- och kulturmiljövärden; lövskogsinventering med klass 2 finns längs bäck och strandkant, ett parti är med i ängs- och hagmarksinventering, samt en fornlämning finns i området. Området är i sin helhet olämpligt med tanke på de naturvärden som finns, dess orörda delar som är tillgängliga i nuläget och befintlig bebyggelse som inte är sammanhängande eller tät. På grund av landskapets mångfald bedöms området som värdefullt för friluftslivet. Landskapet är känsligt för fragmentering och därmed minskade upplevelse- och naturvärden. Strandskyddets syften bedöms sammantaget inte kunna tillgodoses.
15	Liane	Den del av området som ingår inom strandskyddet, söder om järnvägen, bedöms som olämplig på grund av de höga naturvärden som finns i området genom främst nyckelbiotop⁴ och flodkräfta. Området sydvästra del är av riksintresse för naturvård. Länsstyrelsen rekommenderar att de byggrätter som finns utnyttjas först.

18	Östebo	Området omfattas av riksintressen (RI naturvård samt friluftsliv (3 kap 6 § MB)) och har höga naturvärden både genom lövskogsinventering och gränisar till både naturreservatet Forsbo samt ett naturvårdsavtal (nyckelbiotop finns i närhet till området). Det är alltså hög sannolikhet för att upptäcka fler naturvärden vid en inventering. Östebo är beläget på en udde, ytterligare bebyggelse skulle hindra tillgängligheten ut mot och på udden. Området bedöms med hänvisning till riksintressena och strandskyddet som olämpligt.
23	Skogsdalen	Området är beläget vid Vänerns kust och omfattas av riksintressena rörligt friluftsliv enligt 4 kap 1-2§ MB och naturvård samt friluftsliv enligt 3 kap 6§ MB. Eftersom det är glest bebyggt skulle förtätning ändra områdets karaktär och försämra allmänhetens tillgång till stranden.

⁴ Det fattas information om nyckelbiotopen i LIS-planens text, nyckelbiotopen är dock med i kartan.

		Med hänvisning till att restriktivitet av utpekande av LIS-områden råder längs Vänerkusten, att området ingår i flertalet riksintressen samt att strandskyddets syften motverkas så bedöms området som olämpligt.

Enligt lagstiftningen kring LIS ska hänsyn tas till strandskyddets syften. Utöver detta råder Länsstyrelsen kommunen att peka ut områden som verkligen främjar en utveckling av landsbygden, alltså områden som hjälper kommunen att nå sina mål om fler invånare. De mest attraktiva områdena i ett helhetsperspektiv bör då prioriteras, det vill säga sådana områden som får en god tillgänglighet till kollektivtrafik, service och andra verksamheter. Länsstyrelsen ser utmaningar kring tillgänglighet och hållbar mobilitet, med betydelse för landsbygdsutveckling, i områdena Näs Sannar, Jakobsbyn, Svartebäck, Hjortens udde, Stockenäs och Gunvarbyn.

Som ett stöd i att peka ut de mest lämpliga områden för LIS kan kommunen genomföra en analys av de LIS-områden som var utpekade i översiktsplanen från 2010; hur har detaljplanläggning och efterfrågan i dessa områden sett ut? Hur stort har behoven varit?

Utöver ovan nämnda aspekter behöver kommunen vid förändring av markanvändningen visa att denna inte orsakar påtaglig skada på riksintressen eller påverkar MKN negativt, att säkerhet och hälsa tillgodoses, och att förändrad markanvändning är lämplig med hänsyn till jordbruksmark. I slutändan kan det vara olämpligt att peka ut ett område för LIS om det ändå på grund av andra aspekter inte kommer att kunna utnyttjas. Läs mer om dessa aspekter under aktuella rubriker.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Utifrån nu kända förutsättningar kan Länsstyrelsen inte utesluta att det som föreslås i planen medför sådana problem avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsskede kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL.

Länsstyrelsen bedömer att föreslagen exploatering kan vara lämplig men detaljerade utredningar kan komma att krävas i kommande detaljplanering vad gäller risken för översvämning samt risken för

olyckor med transport av farligt gods, då det inte går att göra lämplighetsbedömningen fullt ut på denna övergripande nivå.

Generellt bör översiktsplanen för att vara vägledande tydligare redovisa inriktning och underlag för kommande planering, genom att i större omfattning beskriva problemområden och hänvisa till relevant underlag. Detta gäller skyfall, översvämning, farligt gods-transporter, farliga verksamheter och geotekniska risker. Översiktsplanen behöver tydligare beskriva intressekonflikter i de områden där bostäder och verksamheter föreslås, och ställningstaganden som visar kommunens prioritering. Det behöver framgå vilka frågor som behöver hanteras i respektive utvecklingsområde.

Farligt gods och farliga verksamheter

En av översiktsplanens riktlinjer för farligt gods är att riskutredning ska göras inom 150 meter från farligt gods-led. Här kan översiktsplanen också hänvisa till Länsstyrelsens riskpolicy "Riskhantering i detaljplaneprocessen" där det ytterligare framgår hur Länsstyrelsen anser att markanvändning intill transportleder för farligt gods ska bedömas. Ett antal av de föreslagna utvecklingsområdena ligger helt eller till viss del inom 150 meter från farligt gods-led (väg och/eller järnväg). Även några av LIS-områdena ligger inom 150 meter från farligt gods-led.

I Åsensbruk finns en farlig verksamhet (Tyre Recycling). Det är viktigt att kommunen är medvetna om att en riskutredning i ett senare planeringsskede kan visa att vissa specifika verksamheter inte är lämpliga inom ett utvecklingsområde eller att det krävs riskreducerande åtgärder. Detta gäller inte minst områden där bostäder eller annan mer känslig verksamhet planeras.

Under rubriken järnvägstrafik står att det ska vara byggnadsfritt på omse sidor 30 m från spårmittpunkt. Längre avstånd kan dock vara aktuella med hänsyn till farligt gods-transporter vilket en utredning i senare planeringsskede kan visa.

Område för verksamheter kan enligt översiktsplanen innehålla handel, kontor, lagerverksamhet eller industri. Alla miljöfarliga verksamheter som kräver att hänsyn tas i planeringen bör synas på kartan. Behovet av hänsyn till verksamheterna behöver framgå.

Översvämning

Översiktsplanen ger tydliga riktlinjer för vilken höjd som krävs för att bygglov kan accepteras respektive när det kan krävas åtgärder för att skydda mot översvämning. Det är också bra att översiktsplanen hänvisar till Länsstyrelsens publikation "Stigande vatten".

Flera av LIS-områdena ligger i olika omfattning inom områden med risk för översvämning. Länsstyrelsen utgår från att översvämningens risk har tagits i beaktande när LIS-områdena valts och att översvämningens risk inte riskerar att påverka den utveckling som är tänkt inom LIS-områdena.

Skyfall

Ökade nederbördsmängder nämns mycket kort i översiktsplanen och resonemanget behöver utvecklas. Vägledning för hantering av skyfall finns i "Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall" som Länsstyrelsen gett ut⁵, och hos Boverket⁶. I dessa framgår det tydligt vilka aspekter som måste bedömas, bland annat framkomlighet.

Geoteknik

I en översiktsplan bör geotekniska förutsättningar översiktligt redovisas med avseende på geotekniska riskfaktorer. Vid strategiska beslut om markanvändning vid översiktlig planering måste markens lämplighet för avsett planändamål också värderas utifrån livslängden hos bebyggelse och anläggningar. Förväntade effekter av ett förändrat klimat måste alltså beaktas.

Översiktsplanen bör därför redovisa eventuella riskområden, förslagsvis på kartor, och en strategi tillfogas planen över hur dessa områden skall utredas i samband med framtida detaljplaner eller bygglov.

Observera att MSB:s översiktliga kartering över stabilitetsförhållandena är begränsad till vid utredningstillfället (2004) bebyggda områden. Det kan därför finnas andra områden med förutsättningar för skred. SGU:s kartlager med "Förutsättningar för skred i finkornig jordart" och "Stränders eroder- barhet" är bra planeringsunderlag vid översiktsplanering där inte mer detaljerade underlag finns tillgängliga. Översiktsplanen bör kompletteras med dessa kartlager samt text om hur eventuella stabilitetsproblem kan hanteras för de områden där kommunen planerar för förändrad markanvändning.

Detta gäller också inom de föreslagna LIS-områdena.

Översiktsplanen nämner att stor aktsamhet ska visas vid exploatering i strandområden kring sjöar och vattendrag där det kan finnas förutsättningar för skred och ras. Det konstateras också att det längs Vänerkusten finns sträckor med potentiell eroderbarhet som angränsar till LIS-områdena men att markbelastningen vid byggnation inte anses öka så mycket att eroderbarheten påverkas ytterligare. Länsstyrelsen vill här påpeka att det inte är markbelastningen i sig som påverkar erosionen, utan tvärtom att pågående erosion kan påverka markens stabilitet negativt.

Se SGI:s yttrande för underlag och vidare vägledning kring detta, och för vad som gäller vid detaljplanering och bygglov enligt PBL.

Översiktsplaner som påbörjas efter 1 augusti 2018 ska enligt PBL redovisa kommunens syn på risken för skador på den befintligt byggda miljön till

⁵ <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/tjanster/publikationer/2018/rekommendationer-fo-hantering-av-oversvamning-till-foljd-av-skyfall.html>

⁶ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lansstyrelsens-till-syn/tillsynsvagledning-oversvamning/>

följd av klimatrelaterade olyckor som till exempel översvämning, ras, skred och erosion samt hur sådana risker kan minska eller upphöra. Länsstyrelsen ger därför rådet att översiktsplanen kompletteras med en sådan redovisning. Om inte redovisningen inkluderas i översiktsplanen ska den redovisas senast i kommande aktualitetsförklaring. Det är dock en fördel om den blir integrerad i översiktsplanen då det underlättar riskbedömningen i kommande detaljplaner.

Förorenade områden

För förorenade områden behöver kommunen, utöver att presentera underlag, visa vilka hänsyn som behövs i områden där förändrad markanvändning föreslås.

Inom utbyggnadsområdet för Sunnanå öster om Melleruds tätort finns markföroreningar. Länsstyrelsen utgår från att denna fråga kommer att tas om hand, också mot bakgrund av risker för höga vattennivåer, i kommande fördjupad översiktsplan.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter övriga allmänna intressen

Social hållbarhet

Översiktsplanen och miljöbedömningen ger en god översiktlig bild av vilka frågor inom social hållbarhet som kan hanteras i den fysiska planeringen; vikten av mötesplatser i alla tätorter, det

offentliga rummets kvalitet, olika slags boendemiljöer i noder nära service, och tillgång till natur- och kulturområden. I planens målbilder synliggörs olika grupper, exempelvis fritidsutbud för barn och unga och bostäder för studenter och seniorer. I kartan visas ett översiktligt nuläge vad gäller socialt viktiga funktioner.

Länsstyrelsen uppmuntrar kommunen att fördjupa analysen av sociala frågor som ett användbart verktyg i planeringen. Detta kan exempelvis göras genom att ta fram social konsekvensbeskrivning och/eller barnkonsekvensbeskrivning, där konsekvenser för de olika grupper som lyfts i utvecklingsstrategierna kan beskrivas och förbättringsförslag tas fram. Det kan handla om allt från hur män respektive kvinnor använder kollektiva färdmedel till upplevelsen av trygghet. Barns behov i den fysiska miljön är annorlunda än vuxnas. Även i tillgänglighetsplan och plan för lek- och aktivitetsplatser som ingår i genomförandeplanen är en målgruppsanalys meningsfull. I kartläggning av ekosystemtjänster som också finns med i genomförandeplanen finns bra möjlighet att synliggöra de ekosystemtjänster som har social betydelse. Länsstyrelsen bidrar gärna med vidare rådgivning kring de sociala planeringsfrågorna.

Bostadsförsörjning

Aktuella riktlinjer för bostadsförsörjningen bör ligga till grund för kommunens översiktsplanering, så att de kan vara vägledande vid tillämpningen av 2 kap. 3 § 5 plan- och bygglagen (2010:900). Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2013:866), som ändrades senast 2014, ska kommunen anta riktlinjer för bostadsförsörjningen varje mandatperiod.⁷

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen påbörjat arbetet med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjningen. Länsstyrelsen anser dock att frågorna kring bostadsbehov och bostadsförsörjning inte tillräckligt tydligt hanterats i samrådsversionen av översiktsplanen. Det bör redovisas ett samband mellan de bostadsbehov som konstaterats i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning och vilken markanvändning det ger upphov till. Detta bör kompletteras och förtydligas inför granskningen. Länsstyrelsen kan ge råd och stöd i arbetet med att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning. Vidare har Boverket tagit fram en handbok för arbetet med riktlinjer⁸.

Översiktsplanen hänvisar till Länsstyrelsens bostadsmarknadsanalys för 2017. Nu har också bostadsmarknadsanalys för 2018 publicerats⁹.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

De områden som omnämns som områden med naturvärden kategori C torde vara sådana som avses i 3 kap 6 § första stycket miljöbalken (områden som är av allmänt intresse på grund av deras naturvärden). Vissa områden motsvarar också 3 kap 3§ miljöbalken. Vid prövning av lov och andra ärenden ska sådana områden så långt möjligt skyddas mot påtaglig skada.

Det är värdefullt att kommunen har med sitt naturvårdsprogram som underlag i kartan. Naturvårdsprogrammet bör tas med under riktlinjer som vägledande för alla områden där naturmiljön kan påverkas. Kommunen kan ha stor nytta av naturvårdsprogrammet i utpekandet och avgränsningen av LIS-områden.

Översiktsplanen beskriver gröna samband inom kommunen. Information om grön infrastruktur i det regionala perspektivet saknas dock.

⁷ *Lagen innehåller nu tydligare krav på vad riktlinjerna minst ska innehålla: kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet, kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och*

Underlag kring hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, av efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar.

⁸ www.boverket.se

⁹ <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/tjanster/publikationer/2018/bostadsmark-nadsanalys-vastra-gotalands-lan-2018.html>

regional grön infrastruktur finns i form av det pågående arbetet med regional handlingsplan för grön infrastruktur¹⁰ och i geodatakatalogen¹¹.

Översiktsplanen gör en bra översiktlig beskrivning av ekosystemtjänster sett ur olika perspektiv. Det är positivt att en kartläggning ska göras, i översiktsplanen finns redan en bra början. Det är viktigt att en kartläggning görs för hela kommunen så att större samband kan synliggöras. Även här är den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur ett underlag, eftersom en fungerande grön infrastruktur är en förutsättning för många ekosystemtjänster.

Några justeringar bör göras i skrivningarna om biotopskydd, nyckelbiotoper, naturvårdsavtal, bevarandeplan, och områden med naturvärden som saknar formellt skydd. Se Skogsstyrelsens yttrande som bifogas.

Artskydd

Översiktsplanen saknar information om artskyddsförordningen. Utrymmet för dispens från förbuden i artskyddsförordningen är mycket snävt. Vid planläggning måste kommunen därför försäkra sig om att bevarandestatus för skyddade arter inte försämras. För att undvika risken för förgävesplanering behöver kommunen utreda förekomsten av skyddade arter i tidigt skede, så att den fortsatta planeringen kan anpassas till de berörda arternas behov.

Jordbruksmark

I översiktsplanen beskrivs att jordbruket och jordbruksmarken är viktig för kommunen. Vid ianspråktagande av jordbruksmark för användning för bebyggelse skall lagstiftning i 3 kap 4 § miljöbalken följas. I planen har kommunen även egna riktlinjer för jordbruksmarken. Enlig kartan framgår att verksamhetsområden planerar att använda jordbruksmark, både i Mellerud och Dals Rostock, liksom flera av de utpekade LIS-områdena. Det bör framgå av översiktsplanen hur kommunen kommit fram till att ianspråktagandet av jordbruksmarken följer lagstiftningen i 3 kap 4 § miljöbalken. För detta finns vägledningar hos Jordbruksverket¹².

¹⁰ <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/stat-och-kommun/samhallsbyggnad/infra-struktur/gron-infrastruktur.html#0>

¹¹ <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

¹² <http://www2.jordbruksverket.se/download/18.4d857f2814e3cf3eeda339bf/1435583215072/ovr358.pdf>
<http://www2.jordbruksverket.se/download/18.4d857f2814e3cf3eeda339be/1435583214713/ovr357.pdf>

Regional utveckling och infrastruktur

I Trafikverkets yttrande som bifogas, finns vägledning kring processer för planering av infrastruktur.

Tågstopp i Dals-Rostock

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att det inte planeras ett tågstopp i Dals-Rostock och att det inte kan utgöra en planeringsförutsättning. Tågstoppet finns med i VGRs utredning Västtågsutredningen, som är en komplettering till Målbild tåg 2035. I utredningen förutsätts en befolkningsökning på 30%, en betydande reducering av busstrafiken och att kommunen bekostar ombyggnad av perronger, för att ett tågstopp ska bli möjligt.

Länsstyrelsen önskar därför att kommunen i sin översiktsplan bemöter planeringsförutsättningarna för ett tågstopp i Dals-Rostock, det vill säga en betydande reducering av befintlig kollektivtrafik, stora investeringskostnader för kommunen och att mer än hälften av all befolkningsutveckling och bostadsbebyggelse i kommunen ska koncentreras till Dals-Rostock. Detta tillsammans med en stor statlig satsning på det regionala järnvägsnätet, som idag inte finns med i nationell plan, är enligt Västtågsutredningen förutsättningar för att ett tågstopp ska kunna börja planeras.

Elektronisk kommunikation

Genom en ändring i plan- och bygglagen år 2011 blev elektronisk kommunikation ett allmänt intresse, och ska behandlas vid planläggning enligt PBL 2 kap. 5§ första stycket 3 och PBL 3 kap. 4§.

En kommun bör inkludera bredband i planeringen genom att kartlägga behov av bredband nu och i framtiden, sätta upp mål och ta fram en handlingsplan med en uppföljningsmekanism, samverka för samförläggning av bredband med annan infrastruktur samt samverka med marknadsaktörer, ekonomiska föreningar med flera som vill anlägga bredband. Genom att i översiktsplanen inkludera behov av och möjligheter med bredbandsutveckling för att kunna verka i ett digitalt samhälle, lyfts bredbandsfrågan till den strategiska planeringsnivån i kommunen. Detta kan exempelvis bidra till att synliggöra bredbandsfrågan i de beslut som kommunen fattar. En hänvisning kan göras till en mer detaljerad bredbandsstrategi med tidsatta aktiviteter. Post- och telestyrelsen rekommenderar att det är lämpligt att kontakta operatörer och ledningsägare för att få närmare kännedom om befintliga och planerade ledningsnät och kommunikationsstråk.

Vidare bör kommunen i samhällsplaneringsprocessen samråda med ett antal berörda aktörer som till exempel vindkraftsprojektörer avseende vindkraftverks påverkan på elektroniska kommunikationer som ett allmänt intresse.

Läs mer om vägledning och underlag för detta i Länsstyrelsens Sammanfattande redogörelse¹³ och i Post- och telestyrelsens yttrande, som bifogas.

Vatten

Översiktsplanen behöver kompletteras med en beskrivning av avloppsreningsverk, dess kapacitet och eventuell planerad utbyggnad. Dricksvattenförsörjning behöver också beskrivas. Av översiktsplanen behöver framgå om den planerade befolkningsökningen kan rymmas inom ramarna för vattenförsörjning och avloppsreningsverk.

För LIS-områdena anges att det krävs att godtagbara lösningar för VA kan lösas samt att anslutning till kommunens VA-nät ska ske inom alla verksamhetsområden. En bedömning av om det går att lösa frågan om vatten och avlopp inom dessa områden behöver kompletteras.

Kultur

Melleruds kommun visar ett tydligt intresse för att integrera kulturhistoriska miljöer i den fysiska planeringen. De i översiktsplanen utpekade attraktiva boendemiljöerna och verksamhetsområden sammanfaller dock delvis med de tätaste kulturmiljöerna.

Utpekade LIS-områden kan komma att innebära risk för påverkan på kulturmiljövärden. Generellt är kända forn- och kulturlämningar lägre i de utpekade områdena vid Väneren än i inlandet. Att bedöma om bebyggelse i ett LIS-området är lämpligt ur kulturmiljösynpunkt är svårt utan arkeologisk utredning.

Projekteringsområden för vindkraft ligger framför allt inom områden med täta kulturmiljöer. De bör i förekommande fall föregås av kulturhistoriska förstudier och/eller arkeologiska utredningar, som del av MKB, innan påverkan på kulturmiljön kan bedömas.

Melleruds kommun har nyligen genomfört en kulturhistorisk byggnadsinventering, som omfattar tätorten Mellerud med närmaste kust- och omland. Däremot saknas ett övergripande kulturmiljövårdsprogram (KMV-program). Länsstyrelsen uppmanar Melleruds kommun att ta fram ett KMV-program¹⁴.

Masshantering

Översiktsplanen saknar en beskrivning av ballastförsörjning och vilka täkter som skulle kunna försörja kommunen med bergmaterial för byggnation.

¹³ <http://extra.lansstyrelsen.se/op-portalen-vastra-gotaland/sv/sammanfattande-redogorelse/ovriga-allmannaintressen/infrastruktur-och-transporter/Sidor/Elektronisk-kommunikation.aspx>

¹⁴ Bidrag kan utgå från Länsstyrelsen, om egenfinansiering med hälften kan garanteras.

Energiproduktion

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver klargöra planeringsförutsättningarna för vindbruk. Vindbruksplanen är vad Länsstyrelsen kan se inte längre helt vägledande för alla områden, särskilt avseende riksintressen.

Genom att göra detta kan kommunen visa i vilken utsträckning kommunen har möjlighet att med hjälp av vindkraft bidra till att uppnå Sveriges mål om ett 100% förnybart elsystem till år 2040.

Energidistribution

Ett antal intressekonflikter finns mellan översiktsplanens förslag och de kraftledningar som går genom kommunen, se bifogat yttrande från Svenska kraftnät. Översiktsplanen bör förtydliga konsekvenser och eventuella åtgärder i dessa delar. När förändrad markanvändning planeras i närheten av kraftledningar och dess anläggningar bör kommunen ha en dialog med Svenska kraftnät. Se förslag på ändrad skrivning om byggande i närheten av kraftledningar i Svenska kraftnäts yttrande.

Elsystemet utgör en förutsättning för samhällets basala funktioner och är en grund inom totalförsvaret. För att Melleruds kommun ska kunna säkerställa att planerade tillkommande industrietableringar och bostadsområden kan realiseras, måste man säkerställa att dess effektbehov kan planeras för. Det finns därför ett behov av att Melleruds kommun synliggör energibehoven, de allmänna intressen och totalförsvarsintressen som finns inom kommunen på ett tydligare sätt. Underlag, se yttrande från Svenska kraftnät.

Miljökonsekvenser

Översiktsplanen har en detaljeringsgrad som miljöbedömningen inte matchar. Detta leder till att man missar miljöbedömningens viktiga uppgift att bidra med förbättringar till planarbetet. Detta kan exempelvis göras genom geografiska alternativstudier av utvecklingsområden. Konsekvenser och förslag på anpassningar av planen för att undvika negativa konsekvenser skulle kunna göras på en mer detaljerad och användbar nivå baserat på befintligt underlag. Förebyggande åtgärder är generellt sett svårt att läsa ut av miljöbedömningen.

Miljöbedömningen behöver framför allt kompletteras kring påverkan på riksintressen och MKN. Det måste gå att utläsa hur kommunen gör bedömningen att riksintressena är tillgodosedda.

I miljöbedömningens avgränsning nämns att jordbruksmark ska lyftas. Sedan saknas denna fråga i handlingen i övrigt.

Nationella och regionala mål, planer och program

Översiktsplanen beskriver regionala strategier och målbilder på ett bra sätt. Det framgår dock inte om översiktsplanen bidrar till att uppfylla dessa eller inte.

Övrigt

Översiktsplanen anger förtydliganden för bygglovsfria åtgärder utanför detaljplan eller sammanhållen bebyggelse. Länsstyrelsen vill här framhålla att det inte finns lagstöd för att göra generella bedömningar. En prövning ska göras i varje enskilt fall. Det är då bättre att översiktsplanen uppmanar att ta kontakt med byggnadsnämnden och att kommunen använder ett internt handläggarstöd att utgå ifrån för att ge råd till allmänheten.

Kommentar: Kommunen kommer se över föreslagna LIS-områden. Avgränsningarna är gjorda efter geografiska eller topografiska förutsättningar och ibland efter fastighetsgränser. De är tänkta att ses på översiktlig nivå där en exakt avgränsning görs vid aktuell exploatering. Fokus har istället lagts på riktlinjer och att framhålla de värden som finns på platserna. Byggnation ska i första hand ske vid befintlig bebyggelse och längs befintliga vägar. Beskrivningar om påverkan på riksintressena, framför allt kulturmiljön i områdena kring Dalslands kanal, kommer att ses över. LIS-områdenas påverkan på riksintressen lyfts och kommenteras även ytterligare i MKB-dokumentet med ett stycke för vart LIS-område, dock är detta en översiktlig genomgång och inte en detaljprojektering som måste ske i ett senare skede. I de områden som Länsstyrelsen i samrådet inte finner lämpliga, dvs Jakobsbyn, Hjortens udde, Kabbosjön, Liane, Östebo och Skogsdalen, kommer avgränsningarna studeras djupare för att tydligare visa hur området kan bebyggas utan att skada växt- och djurlivet eller den allemansrättsliga tillgången på strandlinjen. Jakobsbyn och Skogsdalen kommer att tas bort eftersom de i jämförelse med de andra LIS-områdena längs Väneren har mindre befintlig bebyggelse och därför sämre förutsättningar att växa.

Flera av de LIS-områden som utpekats inrymmer områden med befintliga detaljplaner. Flera planer är gjorda på 60-talet där syftet är att bygga fritidshus med små byggrätter. På många platser har människor flyttat dit permanent vilket skulle innebära att större byggrätter kan bli aktuellt. Det kan innebära nya detaljplaner, där strandskyddet inträder. Kommunen anser att det därför inte räcker med möjligheterna till ändring av detaljplaner i LIS-områden för att utveckla platserna.

Kommunen anser att utpekande av LIS-områden är viktiga för en landsbygdskommun och ser ianspråktagande av jordbruksmark som ett samhällsväsentligt intresse för att kunna uppehålla service för hela kommunen.

En avvägning mellan riksintresse för energiproduktion vindbruk, naturvård och friluftsliv kommer att beskrivas mer utförligt. Kommunen hänvisar till Vindbruksplanen från 2011 som togs fram i samarbete med de andra kommunerna i Dalsland. I Melleruds kommun har det uppförts många vindkraftverk och kommunen bedömer att det inte är aktuellt att peka ut nya områden. Istället vill kommunen satsa på andra fossilfria energikällor som solenergi och biogas. Översiktsplanen beskriver Kroppefjäll som ett område som är viktigt för natur- och rekreation, vilket beskrivs som områden som har särskilt stor betydelse för människors rekreation, naturupplevelser, biologisk mångfald eller ekosystemtjänster. Riksintresset för energiproduktion Vindbruk på Kroppefjäll har i arbetet med Vindbruksplanen bedömts som ett område som inte är lämpligt. Kommunen står kvar vid det och kommer klargöra sin ställning tydligare vid justering av förslaget.

För att uppnå uppsatta MKN för vatten har kommuner flera aktiviteter som har för avsikt att höja vattenkvalitén. Översiktsplanens första målbild sätter fokus på att vatten är en viktig resurs för kommunen och att dess kvalitet är viktig för kommunens utveckling. Genomförandeplanen innehåller flera aktiviteter som är kopplade till vatten; kartläggning av Ekosystemtjänster, framtagande av en Blåplan, strategi för Dagvattenhantering och ett projekt för att minska övergödning i avrinningsområdet Dalbergså-Holmsån. Kommunen vill även samarbeta med andra Vänerkommuner för att säkerställa Vänern som råvattentäkt och föregå med gott exempel genom aktiva åtgärder tillsammans med berörda aktörer. Kommunen ska se över hur varje sjö kan komma påverkas av insatserna och göra en översiktlig beskrivning kring det.

I områden där bostäder eller verksamheter planeras hänvisar kommunen till de riktlinjer för hänsyn till hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämningar eller erosion, som tagits fram i översiktsplanen. Kommunen kommer i justering av förslaget beskriva intressekonflikterna tydligare och se över kapitlets delar. Översiktsplanen kommer kompletteras med vägledning kring Farligt gods och farliga verksamheter, Skyfall, Geoteknik och förorenade områden.

En ökad befolkning planeras genom förtätning i befintliga tätorter med fokus på Mellerud som huvudort och Dals Rostock som potencial att utvecklas genom ett nytt tågstopp. Enstaka bebyggelse kan ske på landsbygden och i sjönära lägen (inom LIS-områden). Ett bostadsförsörjningsprogram håller på att tas fram. Melleruds kommun ser potential i att öka sin befolkning genom att nyttja sitt läge i regionen. Bostadsförsörjningsprogrammet och översiktsplanen kommer matcha varandra i behov och potential till utbyggnad.

Kommunen kommer att se över Länsstyrelsens rådgivande synpunkter och komplettera texten. Kommunen kommer även ta hänsyn till Länsstyrelsens förslag på textredigeringar. Övriga synpunkter noteras. Synpunkter från andra myndigheter beskrivs nedan i samrådsredogörelsen, under respektive myndighet.

FÖRSVARSMAKTEN

Stoppområde för höga objekt

Stoppområdet för höga objekt kring Såtenäs flottiljflygplats och Råda övningsflygplats är korrekt redovisat på kartan. För tydlighetens skull bör det också anges vad stoppområdet innebär. "Stoppområdet är ett avgränsat område där Forsvarsmakten inte tillstyrker uppförandet av vindkraftverk och har mycket restriktiv hållning till andra höga objekt, eftersom dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintressena för totalförsvarets militära del Såtenäs flottiljflygplats och Råda övningsflygplats."

Väderradar Vara

Forsvarsmakten har 2018-12-17 fattat beslut om riksintresseanspråk gällande områden som myndigheten bedömer utgöra riksintresse för totalförsvarets militära del. En av förändringarna i beslutet avser ett större påverkansområde i form av *område med särskilt behov av hinderfrihet* för väderradar Vara. Förändringen beror på att störningar från höga objekt i enstaka fall kan förekomma inom en radie av 50 km från väderradarn. Påverkansområdet bör redovisas i översiktsplanen. Mer information om Forsvarsmaktens riksintressen finns på Forsvarsmaktens hemsida under *Om myndigheten -> samhällsplanering -> riksintressen*. Forsvarsmakten tillhandahåller även shapefiler.

Vindkraft

Forsvarsmakten har analyserat de föreslagna områdena för vindkraft. Forsvarsmakten kan konstatera att utbyggnad av vindkraft inom de utpekade områdena kan komma att påverka riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess. Vid eventuell kommande prövning enligt miljöbalken måste således samråd ske med Forsvarsmakten för att undvika skada.

Kommentar: Förslaget kompletteras med text om vad stoppområdet innebär, shapefiler för Väderradarn Vara och text om samråd med Försvarsmakten vid bygglovsprövning av vindkraftverk.

HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN

Myndigheten avstår från att lämna synpunkter på underlaget. Det innebär inte att myndigheten tagit ställning i sakfrågan eller till handlingarna i ärendet.

Kommentar: Noteras

JORDBRUKSVERKET

Jordbruksverket har inte möjlighet att lämna några synpunkter.

Kommentar: Noteras

LANTMÄTERIMYNDIGHETEN

Lantmäteriet har enligt 3 kap. 9–10 §§ PBL ingen fristående roll i samrådsförandet när översiktsplaner tas fram. Lantmäteriet ska vid förfrågan lämna sina synpunkter till länsstyrelsen och har därför inte några synpunkter att lämna till kommunen i detta ärende.

Kommentar: Noteras

SKOGSSTYRELSEN

Övriga hänsynsområden

Under rubriken Biotopskydd bör nämnas att även Skogsstyrelsen kan besluta om biotopskydd för enskilda biotoper i skogsmark. Förtydliga sista meningen i översta stycket med att det heter biotopskyddsområden. Informationen om nyckelbiotoper bör få en egen rubrik och begreppet kan förtydligas något. En nyckelbiotop är ett område i skogen som i och med sina höga naturvärden har en mycket stor betydelse för skogens växter och djur. I en nyckelbiotop kan det finnas hotade eller sällsynta arter som behöver området för sin överlevnad. Några av dessa nyckelbiotoper har fått ett formellt skydd, i form av naturvårdsavtal, biotopskydd eller naturreservat. Många nyckelbiotoper har inget formellt skydd. Antalet registrerade nyckelbiotoper i kommunen varierar över tid. Nya nyckelbiotoper hittas och nya biotopskyddsområden och naturvårdsavtal bildas kontinuerligt. Information om det formella skyddet naturvårdsavtal saknas helt.

Inventeringar

Rubriken Inventeringar är vilseledande eftersom den hänvisar till en bevarandeplan. Låt istället titeln för bevarandeplanen bli rubriken för avsnittet.

Områden med naturvärden som saknar formellt skydd (kategori C)

Tredje stycket bör förtydligas något. Nedan finns ett förslag. "Utöver kommunens tillstånd/lov till själva åtgärden kan det enligt miljöbalken 12 kap 6 §, krävas samråd med länsstyrelsens naturvårdsenhet innan verksamheter eller åtgärder startar, som väsentligt kan komma att förändra naturmiljön. Innan skogsbruksåtgärder med slutavverkning startar ska detta på motsvarande sätt anmälas till Skogsstyrelsen. Åtgärder som påverkar nyckelbiotoper eller andra värdefulla naturmiljöer i skogen ska samrådas med Skogsstyrelsen före åtgärd, i enlighet med Skogsvårdslagen och Miljöbalken. Om området ska användas för verksamhet, vars tillåtlighet i det enskilda fallet prövats enligt annan lag eller om området ska användas för annat ändamål i enlighet med en gällande detaljplan enligt plan- och bygglagen, behövs ingen anmälan. Om arbetet avses ske i vatten..."

Övrigt

Information om Grön infrastruktur saknas och bör implementeras som ett mellankommunalt intresse.

Kommentar: Texten kompletteras enligt Skogsstyrelsens förslag.

SGU (Statens Geologiska Undersökning)

Som ett led i SGUs arbete med att effektivisera myndighetens remisshantering avger SGU generellt sett inte yttranden i denna typ av ärenden. SGU avstår därför från att yttra sig.

SGU har en checklista gällande översiktsplaner som är till hjälp för att hitta till relevant information på vår hemsida.

Kommentar: Noteras. Kommunen kommer se över checklistan inför justering av förslaget.

SJÖFARTSVERKET

Sjöfartsverket har i sak inget att erinra på föreslagen översiktsplan men lämnar följande synpunkt på informationen om riksintresse för kommunikationer – farled:

Riksintresset för kommunikationer – farled finns markerat i kartan men ingen beskrivning i texten finns. Ett stycke med information om farledens riksintresse i likhet med text för järnväg respektive väg bör ingå i beskrivningen, exempelvis:

Genom kommunens vattenområde i Väneren passerar den allmänna farleden 801 som är av riksintresse för sjöfarten för sträckan Vänersborg till Karlstad. Inom Melleruds kommun finns inga hamnanläggningar av riksintresse för kommunikationer.

Kommentar: Förslaget till text läggs in i dokumentet.

SVENSKA KRAFTNÄT

I Melleruds kommun har Svenska kraftnät två 400 kV-ledningar (CL26 S7 och CLi S5). Dessa passerar kommunens västra del i nordsydlig riktning. Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap utreder i dagsläget en riksintresseklassning inom totalförsvarets civila del av marken och vattnet där stamnätet återfinns. Detta innefattar stamnätets mark- och vattenanspråk i Melleruds kommun.

- Svenska kraftnät vill påminna om att byggnationer i närheten av transformatorstationer och ledningsstråk kan medföra svårigheter vid eventuella framtida förändringar i stamnätet. Svenska kraftnät önskar att Melleruds kommun tar motsvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga stamnätsledningar som Svenska kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. För att säkerställa att Svenska kraftnäts magnet- fältspolicy uppfylls ska ny bebyggelse där människor vistas varaktigt placeras minst 130 meter från en 400 kV-ledning.
- En översiktsplan som är helt webbaserad är svår att granska och går inte att arkivera. Vi ber därför Melleruds kommun att ta fram en översiktsplan som går att arkivera.
- Svenska kraftnät önskar ett förtydligande kring vad ovanstående kommunala planer kan komma att innebära för våra anläggningar i kommunen och ber Melleruds kommun att föra en nära dialog så snart något planeras i våra anläggningars närhet. Detta innefattar bland annat detaljplaner och bygglov, men även naturhänsynsområden, anläggningar som ex busshållplatser, parkeringar, upplag, belysning, staket och skyltar i våra ledningars närhet mm. Vi vill förtydliga att de leder och stråk som utpekats ska anläggas på ett elsäkert sätt, så att ingen fara för människors hälsa och säkerhet riskerar att uppstå. Det är viktigt att önskade åtgärder tidigt genomlysas av oss för att utreda dess lämplighet och säkerhet. Vi är medvetna om att ovanstående listade riksintressen inte är utpekade av kommunen, vi vill dock uppmärksamma er på att det föreligger en möjlig intressekonflikt i dessa områden då stamnätets mark- och vattenanspråk utreds som ett potentiellt riksintresse inom den civila delen av totalförsvaret av MSB.
- Svenska kraftnät ber Melleruds kommun att ändra följande skrivelse: " Vid byggnation utanför planlagt område eller vid planläggning ska bebyggelse lokaliseras på tillräckliga avstånd från

kraftledningar och elanläggningar så att riktvärdet 0,4 mikrotlesa inte överstigs." till: "Vid planläggning och lovgivning för byggnader för stadigvarande vistelse i närheten av stamnätets kraftledningar och elanläggningar lokaliseras byggnader så att riktvärdet 0,4 mikrotlesa inte överstigas. Samråd med Svenska kraftnät."

- Under avsnitten om teknisk försörjning, mellankommunala frågor och planeringsunderlag nämns inte energi eller elsystem som en del av infrastrukturen. För att Melleruds kommun ska kunna säkerställa att framtida tillkommande industrietableringar och bostadsområden man önskar kan realiseras, måste man säkerställa att de effektbehov man förutspår planeras för. Vi ser därför ett behov av att Melleruds kommun hanterar, och i lämplig mån, synliggör energibehoven, de allmänna intressen och Svenska kraftnät avstyrker den aktuella översiktsplanen med hänvisning till att våra anläggningar på platsen, elsystemets och elberedskapens behov inte tagits i beaktande.
- För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för stamnätet för el hänvisar vi till **Systemutvecklingsplan 2018 – 2027**. Detta dokument finns publicerat på vår webbplats, www.svk.se

Kommentar: Översiktsplanen kommer att kunna arkiveras då texter sparas ned som pdf-filer och kartlager som shape-filer. Kommunen kommer ändra texten enligt Svenska Kraftnäts förslag om samråd, skyddsavstånd och riktvärden till kraftledningar och elanläggningar. Kommunen kommer komplettera översiktsplanen med information om energi och elsystem med vägledning från Svenska Kraftnäts Systemutvecklingsplan 2018–2027.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Avdelningen kollektivtrafik och infrastruktur yttrar sig i första hand ur ett kollektivtrafik- och infrastrukturperspektiv. Yttrandet har stämts av med Västtrafik och synpunkter från Västtrafik finns inarbetade i remissvaret. Yttrandet utgår i första hand från Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland 2017–2020, Regional plan för transportinfrastrukturen och Målbild tåg 2035.

- **Hållbart resande** - Kollektivtrafik och infrastrukturavdelningen är positiva till att översiktsplanens intention är att skapa fler flerbostadshus för pendling och i de centrala delarna av tätorterna. Detta bidrar starkt till ett ökat hållbart resande.
- **"TRANSPORTER & TEKNISK FÖRSÖRJNING"** – under rubriken står i översiktsplanen att *"För att minska klimatpåverkan ska planeringen underlätta transportsätt med lägre klimatpåverkan."* Kollektivtrafik och infrastrukturavdelningen önskar att kommunen på ett tydligare sätt i planen beskriver hur man avser planera för att uppnå en minskad klimatpåverkan. Där är det positivt att översiktsplanen på sid 13 under Mötesplatser pekar ut att det är viktigt att *"utveckla centrum i Melleruds tätort som mötesplats för handel, kultur och gemenskap"*.
- **LIS-områden** - I översiktsplanen kan det utläsas att kommunen pekar ut 23 LIS-områden samt satsning på ett nytt köpcentrum där strategisk plats längs E45 nämns. Detta kommer att driva bilberoendet och i linje med att minska klimatpåverkan är det viktigt ur ett kollektivtrafik- och hållbarhetsperspektiv att i första hand koncentrera utvecklingen till färre utvalda platser som på ett bra sätt kan kopplas till övrig bebyggelse med exempelvis cykelstråk.
- **Utbyggnad i mindre skala** - på många olika platser, i detta fall landsbygd, driver bilresandet, men är samtidigt attraktiva platser att utveckla inom. Därför är det positivt att översiktsplanen pekar ut "fler gång- och cykelvägar och ökad kollektivtrafik är viktig för att knyta samman kommunens olika delar och underlätta en miljövänlig livsstil". Under förra året tog VGR fram en cykelpotentialstudie som bedömer vilka arbetsresor som har potential att göras med cykel och elcykel. Studien återfinns på följande länk med en interaktiv rapport som indikerar på att 18 % av boende i Mellerud har potential att nå sitt arbete inom 20 min jämfört med dagens cirka 9 % som cyklar nästan varje dag i kommunen:
<https://www.vgregion.se/regional->

utveckling/verksamhetsområden/transportinfrastruktur/okad-cykling-i-vastra-gotaland/potentialstudie/

- **Klimatförändringar** - Skrivningen under rubriken *Klimatförändringar* om att ett varmare klimat kan ge kommunen gynnsammare förutsättningarna för naturturismen då säsongen förlängs och fler människor vill vara ute ger intryck av att kommunen inte har förstått allvaret i klimatfrågan.
- **Utveckling kring trafiknoder** - Översiktsplanen beskriver trafiknoder där två viktiga trafiknoder pekas ut i Melleruds station och pendelparkering vid Rostocks vägskäl. Det är positivt att dessa pekas ut och beskrivs som en förutsättning för att utvecklas. Kollektivtrafik och infrastrukturavdelningen önskar även här ytterligare beskrivning om hur dessa platser ska kunna utvecklas.
- **Ny tågstation i Dals Rostock** - Det är positivt att översiktsplanen lyfter ny tågstation i Dals Rostock, men vi önskar större fokus på vilka möjligheter det finns vid öppnandet av stationen och hur kommunen planerar för att tågstoppet ska komma till. Tågstationen i Dals Rostock är inte planerad utan en målsättning. Målsättningen om en ny tågstation i Dals Rostock är långsiktig och finns inte med i några planer och förutsätter stora satsningar från kommunen i form av satsningar på stationsnära bostäder och kostnader för själva stationen. Därför är det felaktigt att uttrycka sig som om tågstationen är planerad. Viktigt är istället att beskriva möjligheterna med en tågstation och kommunens engagemang i denna satsning där det behöver kombineras med bostadsbyggande i stationsnära läge för att få ut önskad effekt. Västra Götalandsregionen arbetar för att uppfylla Målbild Tåg 2035 där Dals Rostock är ett av målen. Västtågsutredningen utgick ifrån att kommunen bekostar tågstationen och bygger bostäder i anslutning till den nya stationen. Om detta också är kommunens ambition skulle det på ett tydligare sätt beskrivas i planen.
- **Västtågsutredningen** – under rubriken i planen står det att Västtågsutredningen identifierade 13 stationer. Beslutet innebar mål om 7 stationer (där Dals Rostock är en), inte 13 stationer. Remissversionen på vregion.se kommer uppdateras inom kort.
- **Regional plan för transportinfrastruktur 2018–2029** - under beskrivningen av nationella & regionala mål och visioner nämns bristen av förbättringar av E45 och tågstoppet i Dals Rostock under rubriken *Regional plan för transportinfrastruktur 2018–2029*. Både investeringar i järnvägsinfrastrukturen och E45 omfattas av den nationella transportplanens ansvar och bör istället nämnas där, men finns i nuläget inte med den nationella planen.

Kommentar: Texten kommer förtydligas om hur kommunen vill underlätta för mobilitetslösningar med mindre klimatpåverkan. En cykelplan finns med i Genomförandeplanen. LIS-planen kommer kompletteras med text angående avstånd till hållplatser. Betydelsen av klimatpåverkan kommer förtydligas och utvecklas.

VÄSTARVET

Västarvet anser Melleruds kommun tagit hänsyn till kulturmiljön i många fall men att några justeringar bör göras:

- **Utvecklingsområden för bebyggelse** - För dessa nämns natur- och rekreationsupplevelser som viktiga värdeskapare. Dessa områden innehåller också viktiga kulturmiljöer och de har kulturvärden som behöver belysas och som kan användas för att göra områdena mer attraktiva.
- **Natur och rekreation** - I avsnittet natur och rekreation omnämns Akvedukten i Håverud, Sanatoriet i Dals Rostock, Vita Sannar och Köpmannebro. Västarvet vill påpeka att dessa områden dessutom är viktiga kulturmiljöer. Kulturmiljöer är ofta en del i landskapet som människor söker sig till för rekreation. Kulturmiljön förtjänar att tas med i texten.
- **Övriga hänsynsområden** - I avsnittet övriga hänsynsområden nämns värdefulla odlingslandskap och här anges att *Vid detaljplanering och lovprövning inom ett inventeringsområde ska kulturvärden undersökas och hänsyn tas därefter*. Här bör texten

ändras så att även och kulturvärden undersöks, eftersom odlingslandskapet är ett viktigt och uppskattat kulturlandskap.

- **Kulturmiljö och byggnadsinventeringar** - Här nämner samrådshandlingen de byggnadsinventeringar och en områdesanalys (Dalslands Kanal) som finns. Det bör nämnas att inventeringarna är viktiga kunskapsunderlag som är användbara i flera sammanhang. Inventeringarna pekar dock främst ut den bebyggelse där särskild hänsyn krävs. Melleruds kommun har inget övergripande kulturmiljöprogram. Ett sådant tar större hänsyn till hela miljöer och beskriver områden med bebyggelse, landskap och fornlämningar. Ett kulturmiljöprogram ger en helhetsöverblick över kulturhistoriska värden och ger bättre vägledning vid förändringar än vad de enskilda byggnadsinventeringarna gör. Västarvet föreslår därför att Melleruds kommun arbetar för att ta fram ett särskilt kulturmiljöprogram. Vissa av bebyggelseinventeringarna är relativt gamla. Dessa skulle behöva uppdateras och revideras. En hel del förändringar har antagligen skett och ytterligare miljöer betraktas som kulturhistoriskt värdefulla 30–40 år senare.
- **LIS-områden** - LIS-områden kan bidra till att upprätthålla service och skapa en levande landsbygd. Områdena kan också vara bra för att samordna intressen kring t ex bryggor och eftersträva gemensamhetslösningar istället för flera enskilda mer privata anläggningar inom samma område.
 - o *Kulturvärden* - De föreslagna LIS-områdena är många och vi har inte haft möjlighet att detaljstudera de enskilda fallen. Dock konstaterar vi att flertalet av LIS-områdena ligger i områden av riksintresse för kulturmiljövården. Dessutom ligger de flesta i eller i anslutning till bebyggelse som pekas ut som kulturhistoriskt värdefull i de bebyggelseinventeringar som gjorts. Västarvet menar att följande tillägg bör finnas i riktlinjerna för samtliga LIS-områden: *I LIS-områdena bör kulturmiljöanalyser som inbegriper bebyggelse, landskap och fornlämningar göras vid all ny byggnation och exploatering.* I områdena finns flera värdefulla enskilda byggnadsobjekt, men viktigare än de enskilda objekten är helhetsmiljöerna. Vi rekommenderar därför att hänsyn tas till varje områdes speciella karaktärsdrag vid om- till- och nybyggnader. Nybyggnader i områdena görs lämpligen med hänsyn till det aktuella områdets generella karaktärsdrag. Om- och tillbyggnader görs lämpligen med bevarat formspråk och ursprungligt material men så att den ursprungliga byggnadskroppen är fortsatt avläsbar. Det är därför angeläget att tydligare riktlinjer för ny bebyggelse inom varje område tas fram. För område 6. Hjortens udde anges att ny bebyggelse bör byggas på plintgrund för att passa in med befintlig bebyggelse. Det är bra. Ytterligare rekommendationer, anpassade efter varje enskilt område, bör dock läggas till. De enskilda LIS-områdena har olika karaktär och behöver därför olika riktlinjer.
 - o *Översvämningsrisker* - 45% av kommunens yta består enligt samrådshandlingen av vatten. Hänsyn till höjda nivåer och uppstuvningseffekter är av stor vikt. Dels i nya exploateringar, men även vad gäller uppsäkring av befintliga värdefulla kulturmiljöer. Det är också angeläget att stråk för framkomlighet utmed kust och stränder säkras även för höjda vattennivåer. Stråk med fri passage om 30 meter bör finnas även om Väterns yta höjs enligt beräknade nivåer.

Kommentar: Melleruds kommun kommer pröva förutsättningarna för att ta fram ett kulturmiljöprogram för hela kommunen. Texterna kommer ses över och lyfta kulturvärden som kan finnas inom natur- och rekreationsområden.

Bolag, förbund och föreningar

BERGS SÄTERI

Bergs Säteri driver jordbruk med mjölkproduktion och växtodling vid Holms kyrka. Totalt äger och arrenderar de närmare 700 ha, varav en stor andel söder om Mellerud. Företaget omsätter 19–20 miljoner per år och kräver mellan 8–10 heltider per år. Sedan 2010 har företaget gjort mycket stora

investeringar för att kunna möta framtidens konkurrens inom lantbruket och livsmedelsproduktionen. De har synpunkter kring följande:

- Mycket värdefull jordbruksmark ska ej tas i anspråk (..). Sid 49 beskriver en gränsdragning söder om Mellerud längs med Ängenäsgatan. Analogt med det tror vi att det är nödvändigt att ha en gräns norr om Mellerud också. Förslagsvis i höjd med Hassle Industriområde och redan ägd mark av kommunen.
- Transporter till och från Bergs Säteri, tung trafik. I bilaga 1. angående transporter visar vi att Bergs Säteri har i medeltal 4 tunga transporter per dag året om. Då vägarna till och från är smala så ser vi ett behov av att säkerställa rätt typ av väg för dessa transporter. Vilket vi vill tillföra och belysa i den kommande trafikutredningen, 2:6 angående infarter till Hassleområdet. Se sid 15 och 23.
- Då vi är placerade med huvudfastigheten norr om Mellerud men har stor del av den brukade arealen söder om tätorten så innebär det att vi måste kunna transportera oss med traktorer och redskap. Det får inte finnas begränsningar i längd, bredd, höjd och framkörningshastighet utöver det som Transportstyrelsen har. Redan idag har vi bekymmer med dubbelmontage i Vårdshusbacken mm. Då det ska byggas en gång- och cykelbro över E 45 vid nya köpcentrat kan det innebära begränsningar vid möten då det staket som ska skydda pelarna tar plats. Då området mot Väneren är tänkt att utvecklas med bebyggelse kan vi inte se att vi får köra traktorer där. Det är viktigt att säkerställa våra transporter genom Hassleområdet och vidare förbi Fagerlidshemmet ut mot Järn samt E 45:an söderut. Annars riskerar 3 bärkraftiga lantbruksföretag, Bergs Säteri, Framnäs och Vedbyholm, att bli "inlåsta" norr om Mellerud.
- Under punkten Planerade Cykelstråk ser vi att 3 stråk norr om Mellerud ska utredas för framtiden. Sid 51. Här vill vi påpeka att ingen jordbruksmark bör tas i anspråk. Se sid 48 i förslag till översiktsplan 2030.

Kommentar: Kommunen planerar att ta fram en trafikanalys för transporter från E45 till Hassle industriområde och som rör området mellan järnvägsstationen och E45. En avgränsning mot norr är inte aktuellt just nu eftersom det till stora delar ligger inom område för trafikutredningen och avgränsas av område för natur och rekreation. Kommunen vill främja lokala näringar och är angelägen om att samarbeta kring lösningar för transporter som skapar en bra helhet för kommunens utveckling. För gång- och cykelbron håller kommunen sig till Transportstyrelsens rekommendationer avseende mått. Övriga synpunkter noteras.

DALSLANDS ENERGI- OCH MILJÖFÖRBUND

Generella synpunkter på Översiktsplanen

I texten hittas stav- och syftningsfel, vilket vi inte har kommenterat i detta yttrande. Det vore positivt om texten korrekturgranskas. Det finns inkonsekvens vad gäller källhänvisning (t.ex. i kapitlet om Nationella & Regionala mål & Visioner). Ibland är en rubrik märkt med * och ibland inte även om det finns en länkhänvisning under Källor. Och ibland står det en källhänvisning i texten t.ex. källa: Naturvårdsverket. Det vore önskvärt att källhänvisningen var konsekvent.

Kommentar: Texterna kommer ses över.

UTVECKLINGSSTRATEGI

Generella synpunkter

Det finns ytterst lite information om den digitala utvecklingens påverkan och möjligheter för Melleruds kommun. Digital utveckling borde vara ett utvecklingsområde då det sannolikt kommer påverka möjligheter till mobilitet, infrastruktur, näringslivets utveckling samt möjligheterna att bo och verka i kommunen.

Kommentar: Texterna kommer ses över.

Infrastruktur

I detta avsnitt nämns inte den digitala infrastrukturen. Digital utveckling ger möjlighet till nyamobila lösningar, både för effektiva transporter, nya kommunikationssätt, men också för utvecklad kommunikation mellan aktörer utan fysisk transport. Förslag på tillägg under "Därför vill vi fokusera på att ..."utveckla mobilitetslösningar som möjliggörs genom den digitala utvecklingen. Detta bör också läggas till under "Sammanställning av utvecklingsstrategier" som en egen punkt.

Kommentar: Texterna kommer ses över.

Lokala näringar

Med tanke på den stora andelen areella näringar bör ett arbete med fokus på cirkulär ekonomi vara positivt. Förslag på justering under "Därför vill vi fokusera på att ...":stötta utvecklingen av förnybar energi och cirkulär ekonomi för att utveckla lokalt näringsliv och fler lokala jobb. Detta bör också läggas till under "Sammanställning av utvecklingsstrategier" under punkt 9.

Kommentar: Melleruds kommun är positiv till återvinning och planerar att bygga en Kretsloppspark. Utvecklingsstrategierna är tagna i en politisk process och planeras inte att förändras inför utställning.

Naturturism räknas in i de gröna näringarna. Detta bör läggas till efter asterisk.

Kommentar: Noteras.

Mötesplatser

Vad innebär formuleringen "genom att höja det offentliga rummets kvaliteter"? Detta bör förtydligas med ett exempel.

Kommentar: Texten kommer ses över huruvida den kan bli mer tydlig.

GENOMFÖRANDEPLAN

Generella synpunkter

Melleruds kommun visar att det krävs ett stort antal strategiska aktiviteter för att utvecklingen i kommunen ska bli den man önskar. DMEK ser de många aktiviteterna med miljökoppling som något mycket positivt, inte bara för Mellerud utan också som något som skulle kunna ge positiva synergieffekter i stora delar av Dalsland. I denna samrådsversion saknas angivelser om tidsplan, ansvar och deltagande för de olika utredningar, planer m.m som man avser genomföra. Uppgifter om tidplan, ansvar och deltagande bör förtydligas inför utställningsversionen av översiktsplanen. Åtgärderna i översiktsplanen bör, förutom införande i styrsystem, få en årlig uppföljning där ansvariga och deltagande medverkar.

Kommentar: Genomförandeplanen kommer att kompletteras med angivelser om tid och ansvar.

Syfte med de olika aktiviteterna saknas. Ett tydligt syfte samt en kort beskrivning av de olika aktiviteterna skulle underlätta kopplingen till översiktsplanens utvecklingsstrategier.

Kommentar: Texteran kommer ses över.

Synpunkter på aktiviteter

1.1 DMEK är positiva till att aktivt delta i ett arbete med att kartlägga ekosystemtjänster och grön infrastruktur i kommunen och vi föreslår att en arbetsgrupp för detta bildas

tillsammans med kommunen, och med viss medverkan av konsult. DMEK föreslår att även Bengtsfors, Dals-Ed och Färgelanda inbjuds att delta i arbetet.

1.2 Aktiviteten bör ingå som en del i punkt 1.7 DMEK är positiva till att delta i arbetet med en Blåplan (Vattenplan). Arbetet bör drivas av kommunen och samverkan bör sökas med exempelvis andra berörda kommuner, i första hand Vänersborg och Bengtsfors kommuner. Arbetet bör indelas utifrån huvudavrinningsområdena Dalbergså/ Holmsån och Upperudsälven. En vägledning för framtagande av en vattenplan är Handbok för kommunal strategisk vattenplanering (Havs och vattenmyndigheten m.fl. 2018).

1.4 Dagvatten- och dricksvattenfrågorna ingår i kommunens nyligen antagna VA-plan och en hänvisning till VA-planen bör kunna göras.

1.5 Aktiviteten skulle kunna ingå i arbetet med det kommungemensamma miljöpolitiska programmet/hållbarhetsvisionen inom DMEF, vilket startar under 2019.

1.6 Förslag på syfte och kort beskrivning: DMEK är huvudman för pilotprojektet Lillån som erhållit ekonomiskt stöd från Havs- och vattenmyndigheten. Lillån ligger på Dalboslätten i Melleruds och Vänersborgs kommuner. Projektet genomförs 2019–2020 och handlar om åtgärdssamordning och nya sätt att minska övergödningen i jordbruksområden. I projektet sker samverkan mellan många olika intressenter. Projektet syftar till att minska övergödningen samtidigt som produktionsförutsättningarna för jordbruket inte försämras och bidrar därmed till översiktsplanens utvecklingsstrategi om god vattenkvalitet samt ligger i linje med arbetet enligt miljökvalitetsnormerna för vatten.

1.7 DMEK ser positivt på att kommunen tar fram en friluftsplän och är beredda att medverka i arbetet tillsammans med kommunen och andra berörda aktörer. DMEK ser gärna att Mellerud samarbetar med övriga kommuner i Dalsland i arbetet med en friluftsplän. DMEKs arbete med Natur i Dalsland kan tillföra kunskaper och ideer till arbetet.

1.9 Dagvatten- och dricksvattenfrågorna ingår i kommunens nyligen antagna VA-plan och en hänvisning till VA-planen bör kunna göras.

Det bör förtydligas vilken typ av laddningsstationer som åsyftas. Laddningsstationer för elcyklar eller för personbilar eller båda?

2.3 Aktiviteten bör inte begränsas till pendling utan göras bredare genom begreppet infrastruktur alternativt mobilitet. Förslagsvis med tillägget att även utreda digitala mobilitetslösningar.

2.X- Det vore önskvärt med en aktivitet kring hur man tänker arbeta för fler tågavgångar och tågstopp i Dals-Rostock eftersom det en viktig målbild och utvecklingsstrategi.

4.3 DMEK ser positivt på en ökad samverkan i frågor som rör Väneren, tex inom ramen för Vänerens Vattenvårdsförbund/Vattenråd.

4.4 Näringslivsplanen bör innefatta utvecklingsmöjligheter med cirkulär ekonomi och digitala lösningar.

Kommentar: Genomförandeplanen med dess aktiviteter kommer att ses över och uppdateras. Kommunen ser positivt på DMEFs medverkan.

Bebyggelse

Det vore positivt om man kunde använda något nyare underlag än markanvändningstabellen från 2010 från Statistiska Centralbyrån då främst andelen

skogs- och jordbruksmark kan ha förändrats. Man borde också utveckla begreppet improduktiv skogsmark, vilket skulle kunna utgöra en viktig resurs i form av restaurerbar betesmark. För att inte förvirra för läsaren bör man också stryka skidpistar ur listan.

Kommentar: Tabellen och texten kommer att uppdateras.

Viktig funktion för bebyggelse

Lanthandeln i Dals Rostack bör, liksom den i Grinstad, omnämnas som en viktig butik, fast punkt och mötesplats för de boende i området.

Kommentar: Noderna kommer att ses över.

Transporter & teknisk försörjning

Infrastruktur är förslagsvis ett bättre och vidare begrepp än transporter. Vikten av att utveckla mobilitet bör ingå i en modern ÖP. Mobilitet kan vara en del av ett sätt att utveckla infrastruktur. Förslagsvis skrivs något om möjligheterna att utveckla mobilitets- lösningar i detta kapitel. Det kan handla om nya sätt att resa (samordning av transporter, bilpooler, förarlösa transporter etc.). Det kan också handla om mobilitetslösningar som ett alternativ till fysiskt resande.

Natur & rekreation Generella synpunkter

De första tre avsnitten i detta kapitel har väldigt liten koppling till de naturvärden som finns i områdena man beskriver. Områdena beskrivs enbart ur rekreations- eller utnyttjandesynpunkt och därmed borde rubriken för avsnittet vara en annan - förslagsvis rekreation & friluftsliv. Kanske kan man ha ett eget kapitel för att beskriva de höga naturvärden som finns i Melleruds kommun.

Grönt samband

Man bör beskriva hur termen grönt samband skiljer sig från termen grön infrastruktur. Grön infrastruktur är ett numera vedertaget begrepp för att beskriva vikten av sammanhängande områden av naturmiljöer.

Kommentar: Kommunen följer begreppen i Boverkets ÖP-modell.

Natur- och rekreationsområde

Boken och hemsidan Natur i Dalsland (naturidalsland.se) bör som kunskaps- och inspirationskälla för besök i naturen nämnas sist i detta kapitel efter "För fler tips..."

Kommentar: Noteras.

Mellankommunala intressen

Även här skulle man kunna utveckla informationen kring arbetet med mobilitetslösningar som möjliggörs av den digitala utvecklingen, exempelvis genom samverkan med andra kommuner och Fyrbodals kommunalförbund. Förslagsvis passar denna information in i stycket om pendling eller i hur en väl utvecklad infrastruktur är viktig för Melleruds utveckling.

Informationen under tågkartan bör kompletteras med information om att restider gäller tåg i kombination med andra färdmedel.

Kommentar: Restidskartornas kommer förtydligas.

Dalsland

Meningen om att man under en längre tid hade ett gemensamt kommunalförbund bör tas bort då man fortfarande har det. Om man sedan räknar upp de samarbetsformer som finns bör även NÄRF finnas med.

Stycket om Dalslands miljö- och energiförbund bör kompletteras med: Dalslands

miljö- och energiförbund bedriver även ett gemensamt miljö-, energi och klimatstrategiskt arbete för de fyra kommunerna.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Projekt och samarbeten

Någonstans bör nämnas att Melleruds kommun är medlem i Fyrbodals kommunalförbund. Förbundet skall under 2019 arbeta fram en övergripande strukturbild för medlemskommunerna. Hållbar utveckling och de globala miljömålen är en utgångspunkt för arbetet. Fyrbodals kommunalförbund driver även projekten "Fossilfri Gränsregion 2030" och "Landsbygd till landsbygd" vilka Melleruds kommun indirekt deltar i genom Dalslands miljö- och energiförbund. Avslutade projekt inom miljödriven affärsutveckling via kommunal- förbundet Fyrbodal är till exempel "Hela Gröna Vägen". Även det regionala energi- och miljösamarbetet inom Energi Väst (tidigare Hållbar Utveckling Väst) bör nämnas då det utgör en aktiv samverkanspartner för miljö- och energiprojekt.

Kommentar: Noteras.

Framtidsbygder Dalsland Arjäng Munkedal

Här bör man beskriva syftet med LEADER-samarbetet istället för att beskriva ett projekt som bedrivits inom ramen för LEADER.

Kommentar: Noteras.

Vänersamarbetet

Vad gäller samarbete kring Vänern bör också nämnas Väners vattenvårdsförbund & vattenråd.

Kommentar: Noteras.

Nationella & regionala mål & visioner

Strukturen i detta kapitel är svår att följa. Syftar rubrikerna hållbarhet, klimatförändringar, ekosystemtjänster och Agenda 2030 till att belysa internationella mål och problem? Detta bör i så fall förtydligas.

Kommentar: Texten kommer att ses över.

Hållbarhet

Texten i detta kapitel om de tre hållbarhetsperspektiven vore bra att justera för att förtydliga eller illustrera med en bild. Alternativt kan man stryka detta avsnitt och bara använda Agenda 2030. Agenda 2030 beskriver hållbarhetsmålen på ett mycket mer överskådligt vis och man kan med fördel använda sig av "konen" vilket illustrerar vilka hållbarhetsmål som sätter ramarna för resten av målen.

Regionala mål & visioner

Huvudrubriken för hela detta kapitlet är "Utvecklingsstrategier" där det i ingressen står att avsnitten ska visa kommunens långsiktiga intention. Dock radar man under denna rubrik upp regionala mål och visioner men nämner inte hur Melleruds kommun har valt att arbeta med målen. Exempelvis för Utmaningar för Västra Götaland där Melleruds kommun har tagit beslut om vilka åtaganden de ska delta i för att komma närmare att nå de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen.

Någonstans bör nämnas att Melleruds kommun tillsammans med kommunerna i Fyrbodals kommunalförbund har antagit ett mål om att kommunens fordonsflotta skall vara fossilfri till 2030 (delregionalt mål).

Kommentar: Texten kommer ses över.

Grön Infrastruktur

Det är inte för tidigt för Melleruds kommun att tänka i termer av Grön infrastruktur i såväl sitt övergripande planarbete som i detaljplanearbete, även om den regionala handlingsplanen för Grön infrastruktur inte är fastställd ännu. Melleruds kommun har unika naturvärden, i synnerhet kopplade till Dalformationen där man bör sträva efter sammanhängande områden av naturmiljöer för att arter ska kunna fortleva.

Åtgärdsprogram för Västerhavets Vattendistrikt 2016-2021 Tilläggas bör i slutet av detta stycke att 8 av åtgärderna är direkt riktade till kommunerna och handlar om tillsyn, fysisk planering och vatten- och avloppsplanering.

Kommentar: Texten kommer ses över.

ANVÄNDNING

Områdesanvändning Landsbygd- Jordbruksmark

I andra stycket bör det tilläggas att naturliga gräsmarker i skogs- och mellanbygd är en av Sveriges allra artrikaste miljöer och samtidigt den mest hotade naturmiljön på grund av både igen- växning och intensifiering.

I tredje stycket bör ett tillägg om hur negativ påverkan på naturbetesmarker också är irreversibla. Förslagsvis ett tillägg på 11:e raden efter "...huset eller trafikplatsen.": Detsamma gäller för naturbetesmarker. Har man påverkat marken i form av plöjning, gödsling eller schaktning är de viktiga naturvärden och ekosystemtjänster knutna till naturliga gräsmarker omöjliga att återställa.

I sjätte stycket bör det tilläggas att brukningsvärd mark även kan innefattas av mark som inte används i dagsläget. Förslagsvis i form av ett tillägg på sjätte raden efter "...jordbruksproduktion.": Det kan till exempel även omfatta marker som länge legat i träda eller vuxit igen på grund av utebliven hävd. Sådana marker kan bli mycket viktiga för att skapa väl fungerande lantbruksenheter nu och i framtiden.

Under riktlinjer i första punkten bör tilläggas att brukningsvärd mark även innefattar mark i träda och restaurerbar ängs- och betesmark.

En riktlinje om naturbetesmarker bör läggas till under riktlinjer: Då naturliga gräsmarker är en mycket hotad naturmiljö bör kommunen vara restriktiv vad gäller anspråktagande av sådan mark för annat ändamål än hävd.

En riktlinje bör läggas till: Kommunen bör verka för att mark- användningen inom jord- och skogsbruk utvecklas så att förstärkningen av naturvärdena går hand i hand med utveckling av näringarna (se exempel inom HNV-Linkprojektet).

Kommentar: Texten kommer ses över.

Skogsmark

Markanvändningstabellen i tidigare kapitel visar på att skogsmark utgör drygt 51% av kommunens landareal och då givetvis är större än andelen jordbruksmark. Ändå får användning av skogsmark i stort sett inget utrymme i översiktsplanen. Skogsmarken är av stort värde för många olika typer av nyttjande och för många olika ekosystemtjänster. I de norra och västra delarna av Melleruds kommun finns områden med mycket höga naturvärden i trädskiktet vilket bör belysas tydligare i detta avsnitt. Samtidigt bör man införa riktlinjer för användning av skogsmark vid lovgivning och vad gäller hållbar markanvändning av skog på kommunal mark för att ta hänsyn till ekosystemtjänster och grön infrastruktur i landskapet.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Transportsystem

Även under detta avsnitt borde det finnas utrymme för att nämna något om mobilitetslösningar som möjliggörs av den digitala utvecklingen.

Kommentar: Noteras.

LIS (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen)

Se "synpunkter på LIS-planen" för generella och områdesspecifika synpunkter.

HÄNSYN

Hälsa & säkerhet Radon

Det borde införas riktlinjer även för mark med bedömningen normalrisk avseende radon. Sambandet mellan marktyp (låg-, normal- och högriskområde) och radonhalt är dåligt undersökt. Det finns en allmän uppfattning om att en byggnad i ett område med låg risk för markradon inte innebär någon risk för de boende, men så är inte fallet.

I Boverkets rapport, "Radon i inomhusmiljön - en konsekvensanalys av att införa WHO:s nya rekommendationer på radonvärden" från 2010, lyfter man ett exempel från Hudiksvalls kommun, där radon har mätts i samtliga småhus byggda efter 1980. Undersökningen visade att riskklassningen av marken inte hade någon avgörande betydelse för om bostäderna fick en hög eller låg radonhalt inomhus. Radonskyddad byggteknik i form av en tät grundkonstruktion är en gängse byggmetod som generellt inte föranleder några särskilda fördyringar eller komplicerade konstruktionsåtgärder. Nya byggnader som inhyser bostäder bör uppföras med radonskyddande grundkonstruktion för att minska risken för höga radonhalter i inomhusluften.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Vattenskyddsområde

I andra stycket bör man lämpligen hänvisa till VA-planen, tex åtgärd 10 "Se över och förnya befintliga vattenskyddsområden".

Det finns en reservvattentäkt i Åsensbruk som inte har fastställts som vattenskyddsområde, vilket inte omnämns i texten.

Processen för att uppdatera vattenskyddsområdet för Vita Sannar har inletts i och med arbetet med den nya intagsledningen.

Miljö kvalitetsnormer Utomhusluft

Det bör förtydligas att det är kommunens egen verksamhet som har målsättningen om fossiloberoende till år 2020, inte kommunen som geografiskt område.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Fisk och musselvatten

Detta avsnitt skulle kunna flyttas till avsnittet om ytvatten.

Kommentar: Noteras

Ytvatten Kemisk status

Det bör förtydligas att den sista kolumnen i tabellen avser det år som god status senast ska vara uppnådd.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Mål

En punkt bör läggas till under "För att nå detta behöver vi": Aktivt samarbete med övriga kommuner, vattenråd, med flera, inom Dalbergsåns och Upperrudsälvens avrinningsområden i framtagande av Blåplan (vattenplan).

Kommentar: Texten kommer ses över.

Riksintresse Natura 2000

Vid andra punkten under riktlinjer ska Dalslands miljö- och energiförbund bytas ut mot länsstyrelsen i Västra Götalands län. DMEF är remissinstans.

Kommentar: Texten kommer ses över.

RI Naturvård

Under första punkten ska Dalslands miljö- och energiförbund bytas ut mot länsstyrelsen i Västra Götalands län. DMEF är remissinstans.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Övriga hänsynsområden Inventeringar

Rubriken i detta avsnitt är otydlig. En bättre rubrik skulle kunna vara värdefulla odlingslandskap.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Strandskydd

Det kan vara lämpligt att nämna att det i Melleruds kommun är byggnadsnämnden som prövar strandskyddsdispenser och DMEK som utövar tillsynen.

Kommentar: Texten kommer ses över.

PLANERINGSUNDERLAG

Övriga planer och program

Någonstans bör man kanske hänvisa till Melleruds vision samt även inbegripa kulturpolitiskt program, beredskapsplan, handikappolitiskt plan samt likabehandlingsplan.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Ordförklaringar

Avseende DMEKs synpunkter bör begrepp som tex mobilitet, cirkulär ekonomi och grön infrastruktur beaktas och kompletteras med ordförklaringar.

LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

LIS-Plan

Då det bara går att upphäva strandskyddet om man gör en detaljplan bör den första meningen formuleras om: LIS-områden innebär ytterligare ett särskilt skäl (det 7:e) till att kunna få dispens från strandskyddet.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Vatten och avlopp

Följande information bör tilläggas till detta avsnitt: i områden som inte omfattas av kommunalt ansvar för vatten och avlopp måste detta kunna lösas med enskilda eller gemensamhetsanläggningar. Förutsättningarna för enskilda avlopp i kommunen varierar med faktorer såsom jordarter och närhet till vattendrag.

Dricksvattenbehoven tillgodoses ofta med borrade brunnar och även här varierar förutsättningarna för en god råvattenkvalitet inom kommunen.

1. *Vita Sannar*

Under motiv finns en punkt om att kommunalt VA finns. De allra sydligaste delarna av området markerat i kartverket täcks inte av kommunalt VA i dagsläget. Kommunalt VA är en förutsättning för ny bebyggelse i detta område.

2. *Järns Sannar*

Vad gäller avlopp finns i dagsläget enskilda avloppsanordningar i området, i huvudsak i form av slutna tank för toalett och markbaserad rening av BOT-vatten. En ytterligare exploatering kräver antingen anslutning till kommunalt VA eller fortsatt utbyggnad med slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BOT-vatten. Detta finns upptaget i VA-planen.

3. *Näs Sannar*

Vad gäller avlopp finns i dagsläget enskilda avloppsanordningar i området, i huvudsak i form av slutna tank för toalett och markbaserad rening av BOT-vatten. En ytterligare exploatering kräver antingen anslutning till kommunalt VA eller fortsatt utbyggnad med slutna tankar och en gemensamhetsanläggning för rening av BOT-vatten. Detta finns upptaget i VA-planen.

4. *Jakobsbyn*

I dagsläget finns enskilda avloppsanordningar för befintlig bebyggelse. En förtätning med enskilda hus föranleder inte ett behov av kommunalt avlopp (har Grinstadsvatten idag), utan kan lösas med enskilda anordningar, dock ska dessa följa riktlinjer för enskilda avlopp, dvs slutna tank för WC och markbaserad rening av BOT-vatten; med fördel bör markbaserad rening utföras som gemensamhetsanläggning.

I tredje stycket står att "Ögrupperna utanför området innehar höga och speciella naturvärden och kan ge möjlighet för naturturismen att utvecklas." De speciella naturvärden man syftar på är dock knutet till fågellivet och en miljö som är störningskänslig. Ökat tryck från turism skulle därmed ha en negativ påverkan på de höga och speciella värden man åsyftar.

Att bebygga de befintliga enstaka avstyckade tomterna (Jakobsbyn 1: 26, 1: 27, 1: 28) på ett gott avstånd från strandlinjen skulle förmodligen inte medföra ett påtagligt ökat tryck i form av turism men i övrigt bör kommunen vara restriktiv till exploatering i området.

5. *Svartebäck*

Även detta område är värdefullt ur naturhänsyn med delvis störningskänslig natur avseende fågellivet. Området hyser också höga värden kopplade till trädskiktet. Vid eventuell exploatering bör hänsyn tas, inte bara till grova träd, utan även till ersättare som har möjlighet att ersätta de grova i framtiden så att området kontinuerligt kommer ha ett skikt av grova ädellövträd.

6. *Hjortens Udde*

Området hyser mycket höga värden avseende geologi, natur och rekreation. Det är inte önskvärt att upphäva strandskyddet eller i någon form exploatera området norr om det redan detaljplanerade området. LIS är därför överflödigt för området då strandskyddet redan är upphävt inom detaljplanerat område.

7. *Stockenäs*

En ytterligare utökning av antal bebyggda fastigheter och en större andel året-

runtboenden skulle kräva att avloppsfrågan (har Grinstadvatten) kan lösas i ett större sammanhang, dvs anslutning till kommunalt eller gemensamhetsanläggning. Ett område med förhöjda radonvärden finns i södra delarna av detaljplanen vilket ska tas i beaktande vid riktlinjer för byggande.

8. Dalberså

Området kommer inte att få kommunalt VA och därför kommer avloppsfrågan att behöva lösas med enskilda lösningar. Jordarten är lerig och området beläget nära vattendrag med måttlig status enligt Vattenmyndighetens bedömning då övergödningssproblem föreligger. Gällande lösning för enskilda avlopp är slutna tankar för WC och BDT-rening med markbaserade system alternativt minireningsverk.

9. Åsebro

Detaljplanen från 1956 gränsar i öster till ett område som idag är naturskyddat (bland- ädel- och ordinär lövskog). Det östliga området i detaljplanen, vilket rymmer 12 avstyckningar, har inte exploaterats, och den skog som växer där idag är sannolikt mycket snarlikt den som är skyddad, varför en mycket grundlig naturvärdesinventering behöver göras och restriktivitet bör iaktas där höga naturvärden finns.

10. Gunvarbyn

En exploatering som beaktar riktlinjer om att jordbruksmark närmast vattnet ska ses som en fri passage genom hela området, samt att om värdefull natur i form av artrika ängs/hagmarker ska bevaras, innebär att eventuell exploatering endast borde ske i det utpekade områdets norra del, norr om befintligt detaljplanerat område. Och i den norra delen ska hus endast uppföras i nära anslutning till befintlig väg, för att på så vis lämna fri passage längs strandsträckan.

Avloppsanordningar ska lösas med slutna tankar för WC och, med fördel, en gemensamhetsanläggning för rening av BOT-vatten.

11. Ör Hagen

Då det planerade området ligger i ett högintressant område vad gäller naturvärden i trädskiktet bör man beakta den gröna infrastrukturen som trädskiktet utgör och iaktta största försiktighet vad gäller lovgivning och exploatering efter mycket grundlig naturvärdesinventering.

Vad gäller avlopp ska man ta i beaktande att Örsjön har en övergödningssproblematik. I båda föreslagna områdena förespråkas lösningar med WC till slutna tankar samt BOT-rening i gemensamhetsanläggning eller enskilt.

12. Mörtetjärnen

Detta område är svårt att förtäta ytterligare utan att påverka allmänhetens möjlighet att röra sig fritt i området. En ytterligare förtätning skulle medföra en privatisering, som påtagligt påverkar friluftslivet (tex naturreservat, elljusspår, Saedens runda).

13. Sverkersbyn

Man kan tänka sig viss ny bebyggelse söder om vattenverket och öster om vägen. Särskild hänsyn måste tas till vattenskyddsområdet vid byggnation och dagvattenhantering ska inkluderas. Norr om vattenverket finns höga naturvärden i anslutning till strandlinjen i form av ädellövskog, där ingen exploatering bör ske. Området finns redan med som utbyggnadsområde i Melleruds VA-plan och motivet för området som LIS saknar därför relevans.

14. Kabbo

Området väster om badplatsen och runt bäcken bör helt utgå som LIS-område då det har höga naturvärden. Kabbosjön har måttlig ekologisk status enligt vattenmyndigheten

och är känslig för påverkan, vilket bör tas i beaktande vid någon som helst exploatering. LIS-området bör begränsas till de östra delarna av den utpekade ytan, där en anslutning till VA redan finns i närområdet samt att området redan är bebyggt.

15. Liane

Exploatering syd respektive sydväst om järnvägen är direkt olämpligt. Här finns våtmarksområden i anslutning till Teåkersälven. Teåkersälven hyser ett viktigt bestånd av flodpärlmussla och flodkräfta. Flodpärlmusslan är rödlistad och flodkräfta är en ansvarsart för Melleruds kommun. Norr om vägen, men söder om kraftledningsgatan, på berget, finns ett biotopskyddsområde och hela området har höga naturvärden. Detta är också olämpligt som LIS-område. Möjlighet för förtätning av redan ianspråktagen mark norr om kraftledningsgatan finns.

16. Sundserud

Kommunen bör eftersträva att området exploateras så lite som möjligt, då området ligger i ett långt, i stort sett sammanhängande stråk, av värdefull natur, bl a skyddade som natura 2000. Här bör man vara ytterst restriktiv och tänka i termer av grön infrastruktur och på vikten av sammanhängande naturmiljöer.

18. Östebo

Området har dåliga förutsättningar för enskilda avlopp och kommer ej att få kommunalt VA enligt planering. Området ligger också i omedelbar närhet till värdefull natur och bör ej exploateras ytterligare.

19. Snäcke

Då här är bergigt med endast ett tunt jordlager och då det är nära till vatten, är förutsättningarna för enskilda avloppsanordningar inte goda. Dock kan man inrätta avloppsanordningar med slutna tank och gemensamhetsanläggning för BDT. Här finns också förutsättningar för höga naturvärden vilket föranleder behov av grundlig naturvärdesinventering innan någon form av planerat ingrepp.

20. Upperud

I område 2 bör en grundlig naturvärdesinventering utföras. Här saknas också ett förtydligande om hur LIS skulle underlätta bevarandet av områdets höga kulturhistoriska värden.

21. Köpmannebro

Då delområde 2 ligger i nära anslutning till järnvägen bör en bullerutredning för området utföras. Här finns goda förutsättningar för höga naturvärden och en grundlig naturvärdesinventering utföras.

22. Köpmannehamn

Områdets läge gör att avloppsfrågan blir svår att lösa. Här finns också förutsättningar för störningskänsliga naturvärden i form av häckande fågel. En mycket grundlig naturvärdesinventering måste utföras.

23. Skogsdalen

Avlopp i detta område löses med slutna tankar för WC. För BDT gäller förslagsvis gemensamhetsanläggningar.

Kommentar: LIS-områdena kommer ses över. Se kommentar till Länsstyrelsens yttrande.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING (MKB)

Generella synpunkter på MKB:n

Det vore positivt om dokumentet korrekturgranskas. Här finns en del stavfel, det saknas numrering på bilder och tabeller samt källhänvisning till bilderna. Se över tabellerna för att ta bort tomma kolumner och få en enhetlig storlek på text.

4.2.2 Alternativ utveckling

En annan mycket möjlig utveckling är att det blir en befolkningsökning men inte lika stor som är föreslaget i ÖP. Detta skulle innebära t.ex. att inte lika många områden bebyggs. Kanske bör man förtydliga varför man valt de alternativ och antal alternativ man valt.

Avgränsning

Stämmer det att kommunens uttalade målår är 2013?

Avgränsning i sak

Förtydliga om man med trafik menar de områden som tas i anspråk för att vägstråken ska byggas eller den påverkan som ökad trafik har (buller, luftföroreningar).

Kommentarerna i tillhörande tabell verkar endast gälla LIS- områden.

Färgkodningen i tabellen verkar inte stämma överens med tabellerna i kapitlet 7.4 och 9 och hur man där har bedömt effekt och konsekvens. Förtydliga om det endast är komplexiteten färgerna ska symbolisera.

I tabellen under kommentar på rad "Naturmiljö och vatten" bör nybyggnadsfasen också ingå.

Miljö kvalitetsnormer återkommer 2 gånger (rad).

Kommentar: Texten kommer att ses över.

Konsekvenser

Konsekvens för riksintresse

Friluftsliv

För att vara konsekvent så borde det nämnas något om eventuell konsekvens vid en alternativ exploatering.

Naturmiljö

En annan rubriksättning för detta avsnitt, förslagsvis Naturvård, då riksintresset heter så samt för att inte blanda ihop med 7.2. Konsekvenser för naturmiljö och vatten.

Konsekvenser för kommunal service och social hållbarhet Även ekonomisk hållbarhet tas upp i avsnittet. Kanske borde det få plats i rubriken.

Kanske ska det stå "hållbar utveckling" i första meningen och inte bara utveckling?

Det saknas information om vilka restider de olika färgkoderna innebär till kartorna i avsnittet.

Sammanställning av effekter och konsekvenser

Det står i tabellen att "Riksintresse kulturmiljö skulle kunna påverkas negativt om färre personer bor i områden som ska hållas öppna och brukas". Enligt resonemanget borde detsamma gälla naturmiljön.

Vad gäller förklaringen av färgkoder efter tabellen borde det inte stå "Inga eller försumbara konsekvenser" i den grå rutan, utan endast försumbara. Inga konsekvenser är detsamma som oförändrat och illustreras av vit färg.

Miljö kvalitetsnormer

Nuläge - Föreslagen möjlig exploatering

I detta avsnitt verkar det fattas text. Det står ingenting om miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten.

Konsekvens

Här står att "de planerade GC-vägarna kan komma att ha en positiv påverkan på bullersituationen och luftutsläpp lokalt" Det var en annan bedömning i kapitel 4.4. Enligt tabellen i kapitel 4.4 så innebär trafik en medelstor påverkan på miljö kvalitetsnormerna.

I andra stycket står "Översiktsplanen innebär endast en ringa förtätning av bostäder i redan befintliga områden vid Vätern". Denna text bör utvecklas och innehålla information om vad det innebär för konsekvenser för övriga miljö kvalitetsnormer.

8.2.1 Förebyggande åtgärder

I andra stycket står åtgärder som prioriteras. I genomförandeplanen i ÖP står det också att man ska ta fram strategi för dagvattenhantering/dagvattenpolicy samt projekt för att minska övergödning i avrinningsområdet Dalbergså-Holmsån. Man bör även nämna åtgärdsarbetet vid Teåkersälven. För Teåkersälven finns en åtgärdsplan, ett arbete som initierades av Dalbergså/Holmsåns vattenråd, och med många aktörer som samverkar om åtgärder, däribland DMEK. Melleruds kommun bör aktivt medverka i åtgärdsarbetet.

Miljömål

Värt att nämna i detta avsnitt är åtgärdsprogrammet "Utmaningar för ett Hållbart Västra Götaland" där Mellerud har åtagit sig ett antal åtgärder på att påskynda miljömålsarbetet.

I tabellen beskrivs inte vad det innebär att tecknet står inom parentes(-).

I raden för frisk luft, kommentarskolumnen. Det torde vara mer troligt att nybyggda hus väljer bergvärme/luftvärmepump/pellets/sol som värmekälla än vedeldning.

I raden giftfri miljö, kolumn föreslagen exploatering. För målet Giftfri Miljö kan det vara positivt med exploatering för då finns det anledning att undersöka och eventuellt åtgärda potentiellt förorenade områden.

I raden ingen övergödning, kolumn föreslagen exploatering. Exploatering skulle kunna vara positivt eftersom det då finns ett större underlag att skapa gemensamma reningsanläggningar som fler fastigheter kan ansluta sig till vilket minskar antalet enskilda avlopp.

I raden grundvatten av god kvalitet, kommentarskolumnen. Det låter som att det skulle vara positivt med utbyggnad men ändå har ett (-) valts.

I raden ett rikt växt- och djurliv, kolumn föreslagen exploatering. En del LIS-områden är placerade där det är ett högt naturvärde. En exploatering borde således vara negativt för målet "Ett rikt växt- och djurliv".

11. Förslag till uppföljning

I andra stycket står angående revideringar står att "... dessa kommer att diskuteras vidare under arbetet." Här bör beskrivas vilket arbete som avses?

I sista stycket angående uppföljning. Det bör finnas en samlande rubrik i ÖP-dokumentet om uppföljning, som bland annat innehåller årlig uppföljning av genomförandeplanen och uppföljning enligt MKBn. Det vore lämpligt att uppföljningen görs av en arbetsgrupp med representanter från berörda enheter.

Kommentar: Miljökonsekvensbeskrivningen kommer att ses över och kompletteras med material och synpunkter som har kommit in i samrådet.

NATURSKYDDSFÖRENINGEN NORDALSKRETSEN

Förslaget till ny översiktsplan är överlag väl avvägt och tydliggör satsningar på god vattenkvalité, hänsyn till naturvårdsvärden och tankar på tillgänglighet. Det som behöver förtydligas är hur Melleruds kommun ska genomföra planens intentioner.

Vi anser att Översiktsplanen tar fram ett för stort antal LIS-områden. Vi anser också att det i översiktsplanen för varje LIS-område behöver tydliggöras hur tillgängligheten för allmänheten också förbättras vid eventuell byggnation. Innan beslut om byggnation beviljas, måste kommunen inom varje LIS område:

- ta fram en plan för hela områdets avloppssystem med inriktning på ökad vattenkvalité
- redovisa allmänhetens tillgänglighet till stränder och vandringsleder
- säkerställa att om boende inom ett LIS-område ska få bygga en brygga inom området ska den vara tillgänglig för allmänheten och att strandområdet inte stängs av.

Föreningen vill också att planen:

- markerar vattenområden för "tystnadsreservat" som ska förbli oexploaterade och där bullret från motorbåtar och vattenskotrar etc. ska begränsas.
- markerar hela Lianefjellet som ett naturområde av stort värde för naturvård, rekreation och rörligt friluftsliv.
- tydliggör att kommunen aktivt arbetar för att stödja olika former av fossilfria transporter. Kommunen ska vara en aktiv part för att få till stånd en fortsättning av goda kollektivtrafiklösningar som är fossilfria.
- lyfter fram att kommunen aktivt satsar på att kommunanställda får tillgång till laddstolpar för elbilar vid alla kommunens arbetsplatser
- tydliggör en satsning på solceller i kommunens verksamheter vid nybyggnation och inom befintliga verksamheter.
- inför att det i planföreskrifter för alla byggärenden ska ingå att solceller installeras. underlättar för installation av solceller på befintliga byggnader.
- reglerar att konstgräsplaner inte får släppa ut några microplaster från anläggningarna.
- anger föreskrifter och restriktioner om vattenförbrukning vid torra, för tex. pooler och andra vattenslukande verksamheter.

Kommentar: Kommentar: LIS-planen kommer att ses över, se kommentar till Länsstyrelsens yttrande. I alla förslag till LIS-områden vill kommunen säkerställa tillgängligheten till stranden för allmänheten. Även bryggor ska vara tillgängliga för allmänheten. En plan för LIS-områdenas avloppssystem kommer inte tas fram. Istället hänvisas till VA-planen och att varje exploatering kräver godkända avloppslösningar.

Lianefjällets värden finns dokumenterat i Naturvårdsprogrammet som togs fram 2009 och reviderades 2017 och ska bevaras. Utöver det planerar kommunen inte att ta fram nya skyddsområden. Ett "tystnadsreservat" är därför inte aktuellt just nu. Kommunen vill bevara Lianefjellet och kommer se över avgränsningen av Natur och rekreationsområden under kapitlet Utvecklingsstrategi.

Kommunen planerar att installera solceller på alla kommunala byggnader. Solcellsanläggning på ca 120 kW kommer att installeras under 2019 på Rådahallen. Även Ängenäs särskilda boende kommer att få en anläggning under 2020 på 134kW. Kommunen har även identifierat 5–6 ytterligare kommunala anläggningar som är aktuella för solceller. Vid upprättande av detaljplaner har kommunen inte möjlighet att införa planeföreskrifter om specifikt solceller eftersom det inte är förenligt med plan- och bygglagen. Däremot ger kommunen information och uppmuntrar till att använda fossilfri energi.

Kommunen är även positiv till fossilfria transporter och att personalen får tillgång till laddstolpar. En laddstolpe finns på torget för besökare i centrum och kommunhuset. I Genomförandeplanen finns aktiviteter under rubriken Infrastruktur för att främja gång-/cykling, elcykling, pendling och laddningsstationer.

Melleruds kommun äger ingen egen konstgräsplan. Däremot finns en plan vid Rådahallen som ägs av kommunens fotbollsföreningar. Ett arbete pågår nu med att sätta fällor i dagvattenbrunnarna som samlar upp gummigranulatet och därmed minskar utsläppen. Man kommer även att se över rutiner kring snöröjning.

Angående föreskrifter om vattenförbrukning så informerar kommunen om detta på hemsidan vid behov.

NÄRF (Norra Älvsborgs Räddningsförbund)

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds handlingsprogram bör vara med som underlag vid framtagande av en ny översiktsplan. Handlingsprogrammet ska ses som ett övergripande dokument för att uppnå de olika målen för räddningstjänst och utgör ett politiskt styrdokument. Ett nytt handlingsprogram för NÄRF håller på att tas fram under 2019.

I NÄRFs handlingsprogram behandlas bland annat riskbilder för olyckor samt och räddningstjänstens förmåga för att hantera dessa. Vid ny exploatering samt förtätning kan det därmed vara lämpligt att ta med vattenresurser, där brandvattenförsörjning berörs, i översiktsplanen. Detta eftersom översiktsplanen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och att brandvattenförsörjningen har stor betydelse för NÄRF.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ser det positivt att en riskhanteringsplan tas fram med avseende på närhet till farligt gods leder i kommunen samt att utreda möjligheten för en ny väg till Östra industriområdet (Hassle) som kan bidra till att tung trafik, med farligt gods, inte behöver köra i tät bostadsbebyggelse.

Det finns en nationell strategi för stärkt brandskydd, framtaget av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, som gäller fram till år 2020. Där är visionen att "ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand" och med olika uppsatta mål för att kunna lyckats med arbetet. Den nationella strategin kan vara lämplig att beakta i kommunens översiktsplan och kan vara ytterligare ett motiv till varför hänsyn bör ges till räddningstjänstens möjlighet till att genomföra insatser.

Kommentar: Kommunen kommer se över föreslagna program och strategier och komplettera ÖP vid behov.

TROLLHÄTTAN-VÄNERSBORGS FLYGPLATS

Flygplatsen har tagit del av förslaget till ny översiktsplan. Det nya digitala formatet är uppskattat och relativt lättförståeligt. Flygplatsen som är kommunens närmaste trafikflygplats berörs på flera ställen i planen. Dock bör det framgå att flygplatsen med dess hinderytor är av Riksintresse för kommunikationer.

Kommentar: Förslaget kompletteras med text om att hinderytorna är av Riksintresse för kommunikationer.

VATTENFALL ELDISTRIBUTION

Vattenfall har områdeskoncession (lokalnät) och regionnätledning inom kommunen. Vattenfall har inget att erinra mot förslaget. Dock är viktigt med en fortsatt dialog mellan Vattenfall och Mellerud kommun eftersom nya projekt tillkommer.

Kommentar: Noteras

Grannkommuner

BENGTSFORS KOMMUN

Det är inspirerande att se hur Melleruds kommun arbetar med en helt digital översiktsplan. De olika delarna blir lätta att ta till sig, kartan blir den naturliga ingången och inbjuder till att forska vidare. Användarvänlig helt enkelt, både för medborgare och handläggare.

Mellankommunala intressen - Under rubriken Mellankommunala intressen nämns urbaniseringen som orsaken till befolkningsminskningen som pågått sedan 1990-talet. Det är sant att urbaniseringen är en stark trend i Sverige, men det är inte hela förklaringen till den negativa befolkningstillväxten utan det är demografin som är den största förklaringen. Det är viktigt att bilden av Dalsland nyanseras. Det finns också en rörelse åt andra hållet, en utflyttning från städerna till landsbygden, vilket Mellerud har sett många exempel på det senaste decenniet ju bättre kommunikationerna har blivit. Ett gemensamt problem för Dalslandskommunerna är att ungdomar flyttar från kommunen när de ska studera, men i mindre utsträckning inte väljer att flytta tillbaka efter studierna. Här spelar möjligheterna till studiependling till Trollhättan, Göteborg, Karlstad stor roll och bör lyftas fram tydligare.

Kommentar: Texten kommer att ses över.

Bengtsfors kommun saknar att inget är skrivet i översiktsplanen om de möjligheter som finns för studier inom Dalsland, ett viktigt mellankommunalt intresse. I Steneby, Dals Långed finns både Stenebyskolan med konst- och kulturutbildning samt YH-utbildningar, och högskolan för design och konsthantverk (HDK), som hör till Göteborgs universitet, med utbildningar på grund- och avancerad nivå. Därtill finns Dalslands folkhögskola, med en skola i Färgelanda och en i Trollhättan som erbjuder möjlighet att läsa in ämnen på grundskole- och gymnasienivå samt olika kurser. *Kommentar: Texten kompletteras.*

Utvecklingen av trafiken på järnvägen mellan Bengtsfors och Mellerud och den gemensamma organisationen DVVJ är ett mellankommunalt intresse som har stor betydelse för näringslivet och besöksnäringens utveckling. Likaså är markanvändningen utmed Dalslands kanal och Brudfjället ett område där Bengtsfors och Melleruds kommuner behöver en samsyn.

Kommentar: Texten kommer ses över.

Framöver krävs att klimatfrågor ges större utrymme inom samhällutvecklingen, både för att minska vår klimatpåverkan och för att klara av att möta de förändringar som sker. Här är framförallt översvämnings- problematiken utmed Uppervudsälven ett viktigt mellankommunalt intresse. Klimatanpassning är en viktig planeringsfråga och här ser Bengtsfors kommun potential att samarbeta med Melleruds kommun och övriga Dalslandskommuner.

Kommentar: Melleruds kommun ser också möjlighet att samarbeta kring vattenfrågor som rör flera kommuner.

Infrastruktur och kommunikationer - Under hösten har regionfullmäktige beslutat att Målbild Tåg 2035 ska kompletteras med mål om nya stationer i Dals Rostock, Bäckeby, Brålanda och Frändefors.

Markreservatet för väg 45 väster om Melleruds tätort beskrivs som ett reservat för eventuellt framtida behov 25–75 år framåt i tiden. Det är inte rimligt att tro att det finns resurser till ytterligare en ombyggnad efter att en ombyggnad av väg 45 i befintlig sträckning genomförts.

Kommentar: Melleruds kommun vill ha kvar reservatet för att inte bygga bort möjligheter till utveckling av kommunen som ligger längre bort än vi kan se just nu.

Ortsanalys – Det saknas en analys av orterna och småorterna i översiktsplanen, hur ser förutsättningarna ut, vilka behov, utmaningar och möjligheter finns det i de olika orterna och hur ser kommunen på hur orterna kan utvecklas. Det finns stora utmaningar att ta tag i när det gäller våra mindre orter för att de ska vara attraktiva och trygga att bo och verka i, en utmaning som ser likadan ut i hela Dalsland. Det krävs nya arbetsformer med ökad samverkan mellan det offentliga, näringsliv, fastighetsägare och föreningsliv för att skapa en positiv utveckling.

Vad gäller Dals Rostock är det viktigt att översiktsplanen tydligare redovisar vilken utveckling som en ny tågstation kan medföra i form av nya bostäder, arbetsplatser, pendelparkeringar, gc-vägar etc. som är en viktig kommunal motprestation enligt Västtågsutredningen. Eftersom Dalslandskommunerna och Vänersborg/Trollhättan arbetar för att regiontågtrafiken mellan Trollhättan och Halden, inklusive de nya stationerna, ska komma igång inom en 10-årsperiod så bör översiktsplanen hantera frågan om stationslägen både med befintlig och framtida järnvägssträckning.

Kommentar: Översiktsplanens uppbyggnad bygger på kartlager och texter som ger riktlinjer för hela skiktet. Genom att söka genom kartverket kan alla lager tas fram som berör en viss fastighet eller ett område. Specifika ortsanalyser kommer kompletteras.

Markanvändning – Generellt så behöver översiktsplanen bli tydligare om vad kommunen vill när det gäller markanvändningen inom olika delar av kommunen, så att översiktsplanen kan fungera som en reell vägledning vid förhandsbesked och framtagande av detaljplaner. Detsamma gäller avvägning mellan olika allmänna intressen.

De två riksintresseområden för vindbruk som tillkom efter att Dalslandskommunerna antagit en gemensam Vindbruksplan ligger båda inom ett område som klassats som olämpliga för vindbruksparker. Här bör översiktsplanen bli tydligare ifråga om kommunen fortfarande står fast vid Vindbruksplanens slutsats. När Energimyndigheten pekade ut riksintressen för vindbruket har enbart hänsyn tagits till vindbrukets och energisystemets förutsättningar.

Kommentar: Texten kommer bli tydligare kring ställningstagande för Vindbruksplanen och kring området som Energimyndigheten pekat ut som riksintresse. Översiktplanen pekar ut området för natur och rekreation.

Plankartan - Plankartan behöver utvecklas för att ge vägledning vid förhandsbesked och framtagande av detaljplaner.

Kommentar: Hänvisar till svar ovan om översiktsplanens uppbyggnad.

Bygglovsfria åtgärder - Här bör Dalslandskommunerna sträva efter ett gemensamt regelverk. När det gäller komplementbyggnad bedömer Samhällsbyggnadsenheten i Bengtsfors kommun att det inte är lämpligt att maximal storlek på komplementbyggnaden får bedömas från fall till fall. Det öppnar upp för en rättsosäker tillämpning och risk för att sådant som inte är lämpligt att lämna bygglov på, efter påtryckningar släpps igenom som bygglovsbefriat. Bengtsfors kommun har en gräns på 50 m² för bygglovsbefriade komplementbyggnader.

Kommentar: Texten kommer att ses över. Melleruds kommun är öppen för kommunövergripande lösningar. Varje ärende måste betraktas från fall till fall eftersom lagen inte begränsar i antalet kvadratmeter. Översiktsplanen kan bara ge en fingervisning. Melleruds kommun anser att 50 kvm för bygglovsbefriade komplementbyggnader är för stort då man kommer upp i en storlek där byggnader blir mer komplexa med exempelvis spännvidder. I Bengtsfors översiktsplan har man satt en maximal storlek på 50 kvm för garage och 30 kvm för gästhus, uthus och växthus. Att skilja på typ av byggnad om det är exempelvis ett garage eller gästhus och olika storlekar beroende på vad det är för typ av komplementbyggnad anser Melleruds kommun gör det mer komplicerat vid bedömning, och föreslår istället en maximal storlek på 30 kvm.

LIS-områden – I sin översiktsplan har kommunen möjlighet att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden. Inom LIS- områdena kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas vid dispens och upphävande av strandskydd. De förslagna LIS-områdena i Mellernds kommun är 23 stycken.

Det LIS-område som är närmast beläget Bengtsfors kommun är fritidshusområdet Liane invid länsväg 166 och Teåkerssjön. Delvis angränsar området direkt mot kommungränsen, avståndet till Bäcke-fors är ca 7 km.

Syftet med LIS-området är dels att komplettera befintlig detaljplan och möjliggöra ytterligare bostäder, och dels att en ändring av detaljplanen ska kunna göras vid behov.

I övrigt är det LIS-områdena vid Håverud (Övre Upprudshöljen och Sundserud) som med ett avstånd om ca 3 km från kommungränsen som är närmast belägna. Bengtsfors kommun ser positivt på dessa LIS-områden som kan utveckla besöksnäringen längs Dalslands kanal.

Under Riktlinjer för alla LIS-områden står att "Naturvärdesinventering krävs vid exploatering av nya tomter. Vid befintliga tomter får bedömning göras från fall till fall." Här bör enbart hänvisas till Naturvårdsprogrammets riktlinjer (som redan omfattar strandskydd (kategori B)) så att ingen motstridighet uppstår.

Kommentar: En naturvärdesinventering kommer vara nödvändigt vid ny exploatering för att utröna om det finns naturvärden på den specifika platsen som ska byggas.

LIDKÖPINGS KOMMUN

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott beslutar att inte lämna några synpunkter på förslag till ny översiktsplan för Melleruds kommun.

Kommentar: Noteras

Politiska partier

CENTERN

- Centern undrar hur utvärderingen följts upp där barn och ungdomar var mindre representerade. De undrar även om människor blivit informerade om att översiktsplanen är vägledande för nya detaljplaner.

Kommentar: Skolan har informerats om samrådet och fått möjlighet att träffa tjänstepersoner för att prata om arbetet. Vid hörnlokalen har skolelever kommit och informerat sig och diskuterat översiktsplanens intentioner. Översiktsplanens vägledande roll för detaljplanering finns nämnt i inledningen av översiktsplanen.

- Pekar på avsaknaden av bra kommunikationer för kollektivtrafik till och från Sunnanå och Håfreströms företagspark.

Kommentar: I Genomförandeplanen finns en aktivitet om Cykelplan där GC-nätet ska utökas och ses över. Utveckling av kollektivtrafiken kommer göras i samarbete med Västtrafik.

- Skolan i Åsebro kunde integreras bättre med Åsebro IF för att få utökade möjligheter till sport- och fritidsaktiviteter.

Kommentar: Bra idé, inget som motverkas av översiktsplanen.

- Dalskog: Med de intentioner som finns om återöppnande av Bäcke-fors både för resande som gods/vedterminal kan och bör det planeras för en utbyggnad av orten/området som främjar

dessa utbyggnadsplaner för Dalsland/Bäckefors/Bengtsfors kommun och för att tillgodose det i översiktsplanen gentemot Trafikverket,

Kommentar: ÖP's intentioner med Dalskog är att orten ska utvecklas i söderut. Bostäder ska planeras bakom verksamheterna som lokaliseras längs genomfartsvägen (166). Vid Kabbosjön planeras ett LIS-område. I Liane finns ytterligare ett LIS-område i gränsen mot Bengtsfors och Bäckefors.

- Vägreservat för E45 kring Erikstad och Melleruds tätort - Här borde mindre förbättringar göras för anslutande trafik för att förhindra olyckor under denna tidsperiod. Av vikt är att i tidigt skede planera in av- och påkörningssträckor i området. Med tanke på en riskanalys för Mellerud bör trafiken på sikt ledas strax utanför Västeråda. Av erfarenhet ser man att affärsstråk och handelsområden läggs i direkt anslutning till dessa på- och avfartssträckor (senast Säffle) varför vi nu med Västeråda handelsområde, som inte fanns med vid tidigare vägplaceringsbeslut, bör ånyo utredas till utvecklingstendenser.

Kommentar: Vägreservatet kring Mellerud finns kvar för att inte bygga bort möjligheter till utveckling av kommunen som ligger längre bort än vi kan se just nu. För tätorterna ska gestaltungsprogram göras för att minska risker vid av och påfart samt minska hastigheten. Trafikutredning för trafik från E45 till Hassle industriområde finns med i Genomförandeplanen.

- Brålanda järnvägsstation som planeras kommer att serva södra delen av kommunen, Bolstad, Erikstad/Ör vilket infrastrukturmässigt bör planeras in.

Kommentar: Texten kommer ses över för att beskriva möjligheterna till pendling, även från Brålanda.

- Namnet "Vänerbanan" bör tas bort då det skapar förvirring en kvarleva efter ett tidigare projekt. Ibland avses Bergslagabanan (Säffle-Öxneered), ibland Norgebanan och ibland både ock. (Ta tillbaka namnet Bergslagsbanan (vår första större järnväg i Sverige) Använd endast Norgebanan för sträckan (Skälebol (delningskrysset söder Erikstad)-Kornsjö). Till Skälebol är det också långtgående planer med dubbelspår. *Kommentar: Texterna kommer att ses över.*
- Här bör texten för DVVJ uppdateras enligt nya Affärsplanen/DVVJ; VD niclas.kohler@dvvj.se; En upprustning av E45 och tillhörande 166an är en prioriterad åtgärd vad avser nya vägsträckningar på sikt, men med nödvändiga behov för av-/påkörningsfiler alternativt rondeller. Idag är dessa olyckdrabbade med många avåknings under ett år.

Kommentar: Texterna kommer att ses över.

- Idag finns ett behov av att ta bort flaskhalsen vid sträckningen järnvägsstationen ut mot Holms kyrka, Kyrkogatan tills Holmsgatan. Om trafiken istället kunde ledas in via Holmsgatan och sträcka sig ytterligare österut mot västra delen av järnvägen och gå söderut fram tills järnvägsstationen kan en bredare vägsträckning göras. Samt att med en övergång med bommar från en förlängd Holmsgatan kan Industriområdet nås direkt.

Kommentar: Trafikutredning finns med i Genomförandeplanen.

- Restidskartor - Melleruds kommun har en stark in- och utpendling. Centerpartiet > högre hastighet kan uppnås (godkänt) men är förbjudet idag pga av några skogsvägar/stigar över strax söder Brålanda/Frändefors. Får man bort dessa kan tiden minska med upp till en kvart eller användas för fler hållplatsstopp i framtiden. Idag kan inte tillresande med buss ifrån norra delarna av Dalsland (Bengtsfors-Dals-Ed) alla gånger byta till tåg pga av för liten marginal. Det är av vikt att underlätta detta och ha en större samverkan för att säkerställa den hub som Mellerud är.

Kommentar: Synpunkten är värdefull att ha med vid samtal med Västtrafik och Vänersborgs kommun.

- Akvedukten i Håverud är Dalslands största turistattraktion med 250 000 besökare årligen. I anslutning till akvedukten finns flera caféer, restauranger och butiker. Här behöver kollektivtrafiken förstärkas med hållplatser, promenad-/cykelstigar och cykeluthyrning både för åretruntboende som fritidsbefolkningen, boende eller turister.

Kommentar: Synpunkten noteras. Området kring Upperudshöljen finns med som ett utvecklingsområde.

- OK-stugan i Dals Rostock - Förbereda för bra anslutning till ny järnvägsstation samt utbygga kollektivtrafik med tillhörande hållplatser under tiden.
- Köpmannebro gästhamn – anslutning till Kollektivtrafik etc.
- Melleruds golfklubb –Sunnanå hamn -Vita Sannar – Centerpartiet> Anslutning via kollektivtrafik, promenad och cykelstigar samt motionsspår.

Kommentar: Översiktsplanen förespråkar utökade kommunikationer för gång och cykel. Kollektivtrafiken kommer diskuteras med Västtrafik.be

- Sunnanå-Stockenäs – Målsättningen är att kuststräckan mellan dessa platser ska knyts samman genom en vandringsled. Delar av stråket är redan tillgängligt till fots, men kräver på sina håll arbete och utveckling. - Med små justeringar kan denna sjöskogssträcka redan idag förlängas till Dalborgs Slottsruin. Idag används redan befintliga skogsvägar, stigar etc för att gå eller cykla (del av sträcka) sträckan Stockenäs till Dalaborg. (kurisoo; pga av att det blåste mycket på slätten användes sträckan för att gå skyddat och kallades i folkmun; "Den fattiges regnkappa")

Kommentar: Ambitionen har i detta arbete varit att knyta samman det för Melleruds tätortsnära natur- och rekreationsstråket från Sunnanå till Stockenäs. Synpunkten noteras.

- Dalslands sjö- och kanalsystem - Även DVVJ följer denna sträckning är det något som ska integreras?

Kommentar: GIS-skiktet kommer att ses över.

- Hjortens udde – Under senaste istiden befann sig isranden en lång tid på Melleruds breddgrader. Under avsmältning och tillväxt avsatte isranden morän som en rygg mellan Mellerud och Hjortens udde ut i Väneren till Hindens rev och Lidköping. Den geologiskt intressanta moränryggen kan följas från udden genom Dalsland till Ödskölt. Ryggen är cirka 15–20 meter hög och uppemot 400 m bred. - Fortsätter österut genom Sverige och över till Finland!

Kommentar: Noteras.

- Krokån-Dalbergsån - Längs vattendragen ger det möjlighet att se både bäver, bäverhyddor liksom att se ovanliga fågelarter.
- RI Värdefulla ämnen eller material - Skrivning kring den ev. Mineralbrytningen i gränstrakten mot Bengtsfors?

Kommentar: Norr om Håverud ligger Livarebo-Ullerud-området som är riksintresse för kvartsitbrytning.

- Kyrkliga kulturminnen - det finns 3 kolerakyrkogårdar som måste vårdas av Svenska kyrkan i Melleruds pastorat.
- MSA-område Trollhättan-Vänersborgs flygplats - Antagligen bör Sotenäs flygflottilj också nämnas eftersom de både har övningsområde utanför järns-Näs Sannar och Inflygningsbana från Hortens Udde/Dalbergå.
- Naturminnen - Vid Åsebro/Västerut, ett par hundra meter, finns en jättegryta! Ekallé innan Jakobsbyn är skyddad via Trafikverkets omsorg.

- Skyddsvärda träd - Vid Källingerud finns ett jätteträd, troligtvis svartgran. Vid Skogstorpet Jakobsbyn 2:1 finns ett dubbelt jätteträd, svartgran.

Kommentar: GIS-skikten hämtas direkt från berörda myndigheter.

- MELLERUDS HISTORIA - "DEN MELLERSTA BEBYGGELSEN MED NAMNET "RÅDA. Bostads kyrka i kommunen södra del är från cirka 1150 och kommunens äldsta kyrka. BOLSTAD (stavfel) drabbades av allvarlig befolkningsminskning. - Dalsland är det landskap i Sverige som till %-tal flest har utvandrat!

Kommentar: Noteras.

- Naturturism - Byggande av fågeltorn Jakobsbyn 2:1 (bättre än Svartebäck pga utsikt) då fågelskådare frekvent besöker området. Kontakta..

Kommentar: Förslaget står inte i strid med översiktsplanen.

- Övrigt - På karta vindkraftverk Rörkärr - Måste vara felaktigt. Samt att Vindkraftverket vid Sunnanå fattas.

Kommentar: GIS-skiktet kommer ses över.

- Järnvägen: Saknas Triangelspår Skälebol för tåg södergående från Mellerud mot Norge. Övergång hiss/sluss från Järnvägsstation till Östra Mellerud med pendelparkering på östra sidan.

Kommentar: Triangelspår finns med under Utvecklingsstrategi/Transportsamband. Övergång och pendelparkeringsplats på östra sidan är aspekter som kan vägas in i trafikanalysen som ska göras för infarter till Östra (Hassle) industriområde och inbegriper övergångar över järnvägen.

MILJÖPARTIET

Miljöpartiet de gröna i Mellerud har tagit del av förslaget till översiktsplan och tycker att mycket av det som presenterats är bra och överensstämmer med den bild Miljöpartiet har haft kring de inspel som gjorts under medborgardialogen och den därefter följande processen. Vi upplever också att stora delar av planens genomförande skett utifrån ett normkritiskt perspektiv och med genom digital informationsteknik, vilket vi upplever vara modernt och innovativt. Bra jobbat!

Från Miljöpartiet noterar vi att flera mål, som FN:s hållbarhetsmål och riksdagens miljökvalitetsmål, i Översiktsplanen nämns i ett eget kapitel som kommit att döpas till "nationella och regionala mål". Detta upplägg får under inga omständigheter ge utrymme för tolkningen att målen bara rör nationella och regionala frågor. Det här är mål som angår oss alla, oavsett verksamhetsnivå och oavsett vilken aktör som verkar på vilken nivå. Målen är i högsta grad också lokala mål och kommunen har att följa, men också aktivt arbeta så att dessa mål kan uppnås. Därför måste de på ett tydligare sätt än vad som framkommer i förslaget till översiktsplan, kopplas ihop med de aktiviteter som föreslås. Hur ska de föreslagna aktiviteterna bidra till att uppnå målen? Vilka mål berörs av vilka aktiviteter? Vi behöver genom våra mål och aktiviteter stimulera bebyggelse i trä, passivhus och aktivhus. För att nå målet om 15.000 invånare – finns det anledning att pröva om Mellerud kan vara attraktivt för studenter att bosätta sig på? Det är nära i tid till Högskolan Väst. Här finns behov av förtydliganden och innovativa lösningar.

Kommentar: Synpunkterna noteras och texten om nationella och regionala mål kommer att ses över för att visa kopplingen till lokala handlingar.

En annan fråga som ytterligare behöver förtydligas är hur vi i vår samhällsbyggnad arbetar med informationsteknik och artificiell intelligens. Hur ser framtidens Mellerud ut? Mycket talar för att mängder av områden, från den nära omsorgen till den övergripande logistiken, om bara en handfull

år, kommer att präglas av en stor omställning, både vad gäller IT och AI. För att bli en attraktiv kommun i framtiden, behöver Melleruds översiktsplan bejaka, stimulera och skapa aktiviteter för att genomföra denna omställning. Detta perspektiv saknas till viss del bland de förslagna aktiviteterna och det behöver åtgärdas.

Kommentar: Synpunkterna noteras och texten kommer att ses över.

Rätten till ett gott liv är till stora delar kopplat till individens hälsa. Hälsoperspektivet är för vagt i förslaget till översiktsplan. Den behöver formeras utifrån rätten till hälsa, men också utifrån rätten att få ta tillvara det friska också för den som är sjuk. Samhällsplaneringen sett till gång- och cykelstråk, måste också anpassas för den som rör sig med hjälpmedel som rollatorer eller permobiler. För att uppnå det goda livet krävs också jämlikhet och jämställdhet. Att skapa attraktiva mötesplatser är inte bara något som handlar om ett trevligt Köpmantorg, utan också platser där vi skapar utrymme för alla de fastställda minoritetsgrupperna att mötas och utvecklas. Parker och andra små ytor/pausplatser längs gångstråken, med bänkar och fri wifi, kanske med lusthus, bouleanor, gatuschackspel och music corners. Vi behöver också binda samman Köpmantorget, stationsområdet och Västerråda med stimulerande och inkluderande gångstråk.

Kommentar: Tanken med stråk för natur- och rekreation är att dessa områden ska lättillgängliggöras och öka hälsa och livskvalité. Kopplingar mellan Köpmantorget och Sunnanå finns med under Utvecklingsstrategi/Utvecklingsstråk för bebyggelse. Barriäreffekten av E45 ska begränsas genom gestaltungsprogram. Texten kommer ses över för att klargöra sambandet mellan Västerråda och Köpmantorget. En cykelplan, som finns med som aktivitet i Genomförandeplanen, underlättar mobilitet för rullstolsburna. Aktivitet 5.4 innebär en till handlingsplan till tillgänglighetsplan som inkluderar även friluftsområden.

Vad gäller trafiknod för pendel bör Österrådaplan nämnas som nod för busstrafiken, vid sidan av Melleruds station. Detta gäller inte minst en framtida utveckling av närtrafiken. I en förlängning, om DVVJ- banan i framtiden utvecklas med persontrafik, bör det finnas en öppenhet för att samordna buss och tåg med en hållplatsnod i Åsensbruk. Även Ängenäs bör i framtiden ses som en nod för kollektivtrafiken. Detta gäller inte minst när Melleruds tätort successivt expanderar österut, då vi kommer att få flera kilometers avstånd mellan nya bostadsområden och Melleruds järnvägsstation.

Kommentar: En nod ska visa en knutpunkt för kommunikationer. Självklart ska det finnas fler hållplatser i orterna.

Under kapitlet restidskartor nämns väg E45. MP är för en trafiksäker lösning för alla som rör sig längs vägen och vill i det här sammanhanget lyfta behovet av en sammanhängande cykelinfrastruktur längs väg E45, sträckan Brålanda-Mellerud-Köpmannebro. Melleruds kommun bör i påverkansarbetet för en trafiksäker väg E45 också lyfta behovet av en trafiksäker gång- och cykelinfrastruktur längs europavägen. Om en ny väg byggs, bör delar av den gamla vägen smalnas av för att ge utrymme för gångtrafikanter och cyklister. Om trafiksäkerhetslösningar sker i befintlig vägsträckning, bör en sidoväg för gång- och cykeltrafik samt för långsamtgående fordon och jordbruksmaskiner, övervägas.

Kommentar: Översiktsplanen vill främja nya cykelvägar och har i Genomförandeplanen en aktivitet om att ta fram en cykelplan. Längs E45 behöver kommunen diskutera vidare med Trafikverket.

När det gäller LIS- områden och strandskydd så har Miljöpartiet en mer restriktiv inställning än de flesta andra partier. Vi ser gärna LIS- områden som baserar sig på en utbyggnad bakom befintlig bebyggelse, snarare än att öka exploateringen sidledes längs med stränderna. För att ge utrymme för mångfald också vid strandnära boende, bör kommunen bejaka och stimulera byggnation av flerfamiljshus inom redan exploaterade strandnära områden, som exempelvis vid Sunnanå Hamn. Översvämningsrisken i Vätern på 200 års sikt, dvs 47,21 m över havet, ska inte dagtingas med, när det gäller framtida planarbete och byggtillstånd. Vid strandnära boende är det viktigt att bevaka den fria strandlinjen och allemansrätten. Därför blir det viktigt att i framtiden noga granska och vidta åtgärder mot de fastighetsägare som söker skapa barriärer ända fram till vattnet, för allmänhet och

djur. Gröna korridorer är också viktigt att bevaka och bejaka, både för djurens skull, för allmänhetens och för estetikens. För vattenkvalitetens skull är det också viktigt att agera disciplinerat mot dem som inte följer krav om gröna reservat längs vattendrag och stränder. Slutligen vill vi lyfta att det kan finnas anledning att i förslaget till översiktsplan förtydliga, justera och eventuellt koppla samman planen med de nationella förändringar som har aviserats av regeringen Löfven II.

Kommentar: Byggnation i LIS-områden sker endast vid befintlig bebyggelse och oftast i anslutning till befintliga vägar. Riktlinjerna för översvämning gäller även för LIS-områdena.

LIBERALERNA

1. En förstärkning av det offentliga rummet som mötesplats behövs men inte bara kring torget. Sidan 13 (mötesplatser) bör kompletteras med att befintliga parker och utemiljöer ska iordningställas för ökad trivsel, t.ex. med parkbänkar fontäner, utescener och gratis Wifi på vissa ställen/alternativt att det läggs in i genomförandeplanen att se över som ett mer generellt offentligt gestaltungsprogram eller likande.

Kommentar: Synpunkterna noteras och texten kommer att ses över där det tydligare beskrivs vad en höjning av det offentliga rummets kvaliteter kan innebära.

2. Under bebyggelse på sidan 16 (*borde kallas bebyggelseutvecklingsområden*) behöver man komplettera med en något djupare analys om behoven på de olika orterna. Även om ett bostadmarknadsprogram ska tas fram så finns det siffror redan i dag som visar åldersstruktur en på de olika orterna. Denna statistik bör kunna bedöma behovet av vilket boende och vilka byggnationer som det behövs planeras för såsom villor, lägenheter, skolor, särskilda boenden mm. Det räcker inte att enbart på kartan visa var vi ska bygga utan vi måste också ange rekommendationer om hur vi vill att bebyggelseutvecklingen ska se ut. En fördel är att skriva om att energisparhus eller passivhus som på något sätt bör premieras för att ge riktlinjer till intresserade exploatörer och att komplettering av befintliga bebyggelsegrupper ska eftersträvas i lovgivning tex. Vi behöver beskriva mer om varför utvecklingsområdena tagits fram och varför vi vill ha bebyggelseutveckling just där. Näringslivets utveckling behöver också beskriva lite utifrån verksamhet och område. Vidare behöver det också beskrivas hur många bostäder man beräknar kan tillkomma inom varje utvecklingsområde som då ska ställas i relation till målen om att bli 11–15 000 samt till befintliga reningsverks kapacitet. För tätortskärnorna behövs rekommendationer om tillkommande och förnyad bebyggelse beskrivas och det finns även områden mellan tätortskärnan och nya områden som behöver vissa ställningstaganden. Rekommendationerna inom tätorten bör vara att man ska hushålla med markresurserna både samhällsekonomiskt som miljömässigt och därför kan tillåta allt högre hus i de mest centrala delarna. Då det finns behov av översyn av befintliga planområden vid, Näs, Stockenäs mfl. Behöver Öp:n även ge riktlinjer i detta arbete som tex några ord om att ökad byggrätt ska medges i våra nuvarande fritidshusområden. Om ovanstående synpunkter kan bearbetas in i förslaget så ger det ett förbättrat underlag till kommande detaljplanarbeten samt ger riktlinjer till Byggnadsnämnden vid beviljande av förhandsbesked och bygglovs vid enstaka byggnationer där det ännu inte finns detaljplan.

Kommentar: Översiktsplanens uppbyggnad bygger på kartlager och texter som ger riktlinjer för hela skiktet. Genom att söka genom kartverket kan alla lager tas fram som berör en viss fastighet eller ett område. Specifika ortsanalyser kommer kompletteras

3. Att ta fram en ny FÖP för Mellerud är inte alls nödvändigt i en så liten kommun som Mellerud. De olika frågorna kan lika gärna studeras i detaljplanarbetet, som då också blir en mindre kostsam process.

Kommentar: I en FÖP kan ett större område analyseras som rör utvecklingen av tätorten mot Vänern. Troligtvis kan en detaljplanering senare ske på ett mindre område.

4. Sidan 21 och även på andra ställen beskrivs att det planeras för en ny station för tågstopp. Ordet station kan ändras till resecentrum eller tågcentral vilket låter bättre och öppnar upp för en mer flexibel lösning när det ska byggas. Det behöver stå något om vart detta planeras in och även pendelparkeringen till denna. Vidare anges att det finns plats för fler bostäder inom f.d. sanatorieområdet, vilket är helt förkastligt. Området har som parkområde ett så högt värde att det bör bevaras intakt. Bebyggelseutveckling bör i stället ske i anslutning till detta område.

Kommentar: Text kring tågstopp kommer att ses över. Platsen planeras söder om orten, se Utvecklingsstrategi/Utvecklingsområde för transporter. Mer skrivning om detta kan ingå i Ortsbeskrivningen. Sanatorieområdet ingår i LIS-området vid Mörttjärn. Fokus är att bevara den kultuhistoriska miljön.

5. Transporter och teknisk försörjning på sidan 21–23 behöver diskuteras mer politiskt innan fastställelse. E45 bör ges ett markreservat om ca 10–15 meter utmed hela sträckan från kommunens södra del till Melleruds tätort för att efter tätorten fortsätta norrut till i höjd med Bloms där nuvarande 2+1-tar vid. Markreservatet bör läggas in för att visa på att vi menar allvar med och har en vilja att förbereda för Trafikverkets ombyggnadsplaner till en 2+1-väg inkl., möjlighet till GC-väg. Vår syn är inte att ödelägga markanvändningsutvecklingen för fastighetsägarna väster om Mellerud och där behöver markreservatet tas bort. Det är trots buller och mycket trafik en absolut nödvändighet att trafiken faktiskt passerar tätorten, i synnerhet med tanke på de stora investeringar som görs på Västerråda handels- och industriområde.

Kommentar: Ett markreservat väster om orten finns kvar på längre sikt, utöver den tid vi kan förutse just nu. Ett markreservat längs vägen behöver diskuteras med Trafikverket.

6. Sidan 25-Vita Sannar. Campingen behöver nyanseras ytterligare med antalet gästnätter och vikten av turismen i vår kommun. Med tanke på kommande planläggning vid campingen bör man skriva om hur denna ska kunna tillåtas växa och hur vi ser på Vänerkustens utveckling generellt mellan Vita Sannar och Sunnanå. Dessutom bör vi ha med oss att en del faktiskt kommer till vår kommun som besökare sjövägen genom att anlägga vid Sunnanå gästhamn. Vi bör därför beskriva vägar, vandringsleder och möjlighet till service lite bättre.

Kommentar: Texten kommer kompletteras.

7. Med tanke på kommunens ansvarsart, Hällebräcken så vore det fint med en bild på den i dokumentet. Rent generellt så ger bilder ett bra intryck i ett i övrigt "tungt" dokument.

Kommentar: I utställningsversionen planeras att ta fram en pdf som går att skriva ut eller spara ner. Texten i det digitala verktyget har funnits som sökbar text i ett word-dokument, där det tyvärr varit svårt att infoga bilder utan att de förvirrats.

8. Sidan 48–49 beskrivs jordbruksmarken på en och en halv sida medan skogsmarken beskrivs med tre rader. Detta ger en påfallande snedvridning eftersom skogen är den dominerande markanvändningen i kommunen. Skogens resurser används dessutom till forskning och nya användningsområden som bara är i sin linda i dag. Utvecklingen av förädlad skogsråvara växer det finns flertalet skogsföretagare i kommunen. Därför behöver skogsbruket beskrivas som en mycket viktig resurs även den. Att avgränsa viktig jordbruksmark med Ängenäsgatan blir mycket konstigt eftersom det finns jordbruksmark även norr om gatan och norr om Mellerud. Det är bättre att ta bort den texten och i stället formulera om så att ny bebyggelse ska ske med minsta intrång på produktiv jordbruksmark för att ändå ge ett utrymme för utveckling för lägre klassad

mark. Om man vill begränsa tätortens utveckling borde kanske det i stället beskrivas som att Gärdserudsområdet inte ska växa söderut, d.v.s. här föredras jordbruksanvändningen.

Kommentar: Texten kommer kompletteras.

9. Folkhälsan beskrivs inte något djupare. Till sammanfattningen om att det ska gott att leva i Mellerud behöver vi därför beskriva lite om livslängd, ohälsotal, förhållandet kvinnor och män, ungas psykiska hälsa mm för att få en uppfattning om hur vi ligger till och för att vi ska kunna arbeta i rätt riktning. Mellerud ska vara en framtidskommun och det självklara valet när det gäller bostadsort.

Kommentar: Texten kommer kompletteras.

10. Någonstans bör det beskrivas hur kommunens fiberutbyggnad ser ut.

Kommentar: Texten kommer kompletteras.

11. Det behöver anges hur kommunen ska verka för en ökad trivsel med ökad handel runt torget nu när köpcentret blir klart. Vi tror att det behövs krafttag och dialog med bef. fastighetsägare kring torget i detta.

Kommentar: En medborgardialog om torget utfördes 2015 och kan ligga till grund för att ta fram ett förslag för ny gestaltning. Översiktsplanen stödjer Mellerud som central mötesplats för handel, kultur och gemenskap där torget är en viktig mötesplats.

12. Till sist så vill vi gärna att kommunens översiktsplan kopplas samman med de visionsmål som KF nu har för avsikt att se över igen. Vår nya slogan kanske kunde vara; Det ska va gött å leva - i Mellerud.

Kommentar: Översiktsplanen har målbilder för den framtida utvecklingen fram till 2030. Mål och visioner för kommunen ska inte stå i strid med ÖP.

Privatpersoner

BREV OCH MEJL FRÅN PRIVATPERSONER

1. Jag bor i Åsensbruk och cyklar ofta till Mellerud. Jag skulle vilja att kommunen bygger en cykelbana från Åsensbruk till Mellerud för allas tryggheten och säkerheten. Det är farligt att cykla särskilt E45.

Kommentar: Kommunen vill bygga ut cykelnätet och är positiva till en cykelväg till Åsensbruk. I Genomförandeplanen finns en aktivitet om att ta fram en cykelplan. Eftersom E45 är en statlig väg kommer kommunen få diskutera frågan med Trafikverket.

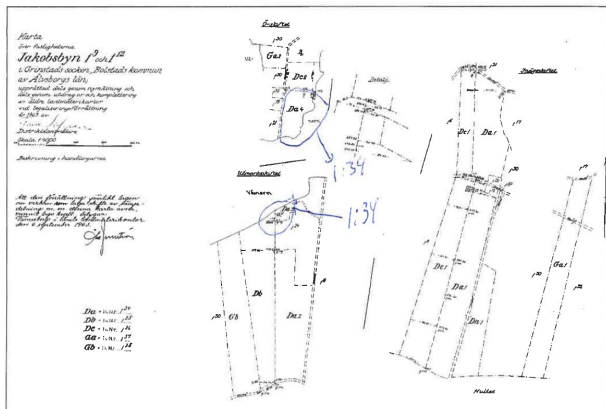
2. Föreslår om samverkan mellan Bengtsfors kommun och Mellerud i gemensamma gränsfrågor, kollektivtrafik, detaljplaner som påverkar olika samhällen och hur Trafikverket förhåller sig till detta. Etc.

Kommentar: Kommunen är positiva till samverkan kring gemensamma gränsfrågor med Bengtsfors kommun.

3. Förslag på nytt LIS-område kring fastigheten Jakobsbyn 1:34. Den ena "tomten" ligger med utsikt över Vänern och med flera hus på angränsande tomter. Vägen dit är ett servitut. Den andra marken, cirka 2 hektar, ligger på Storön som numera är skogsbevuxen. På ön fanns tidigare en gård vars siste ägare hette i folkmun "Magnus

på ön". När han levde vet jag inte, men troligtvis runt förra sekelskiftet. Cementgrunden till hans byggnader lär finnas kvar. Mitt emot ön på "fastlandet" ligger flera hus och tomter. En del med fastboende andra ägs av sommargäster. Ön som ligger några hundra meter från fastlandet har idag 11 ägare, knutna till olika gårdar på Klöveskog. Runtom i denna del av Vänern finns många öar, en del skogsbevuxna men ingen mer än Storön har tidigare haft ett bebott jordbruk, mej veterligt.

Vi önskar nu att dessa markområden- "tomten" på fastlandet och marken på ön- som tillhör vår gård skall omfattas av kommunens nya LIS-områden på översiktsplanen.

Kommentar: Ett område vid Jakobstbyn var med i samrådsförslaget som nytt LIS-område. Efter samrådet kommer kommunen att få anpassa områden. Länsstyrelsen ställer sig negativa till sex områden varav Jakobstbyn är ett. Jakobstbyn och Skogsdalen kommer att tas bort eftersom de i jämförelse med de andra LIS-områdena längs Vänern har mindre befintlig bebyggelse och därför sämre förutsättningar att växa.

4. Har förslag på att få en riktig trottoarens kant (inte bara målade linjer som det är nu, som är helt omöjliga att se nu i vintertid) och ett övergångsställe vid backen upp till stationshuset i Dals Rostock. Tänker på säkerheten och är livrädd för att skicka iväg barnen själv till skolan. De kommer ju upp på sidan där det är sopåtervinningen där det inte finns någon trottoar och där vägen svänger. Lurigt! Tänker nu också på om det ska bli tågstopp och ännu fler människor som ska passera denna sväng och plats. Sen är vi några familjer i Rostock som önskar belysning borta i Brunnsparken vid vintertid. Då vi åker i backen med våra barn och längdskidor runt i parken. El finns det ju redan framme men att det kanske ska finnas möjlighet att trycka på någonstans en timer eller något liknande. Önskar även en rink på Brunnsvallens grusplan då vi skulle kunna spola vid vintertid och åka skridskor. Vi är några som skulle kunna ställa upp och spola ideellt om det skulle bli så, bara materialen och skrapor som fattas.

Kommentar: I Genomförandeplan finns en aktivitet om gestaltningsprogram för tätorterna. På så vis vill kommunen öka säkerheten och minska hastigheten på genomfartsvägarna. Förslag och idéer om genomförande noteras!

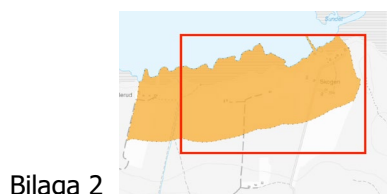
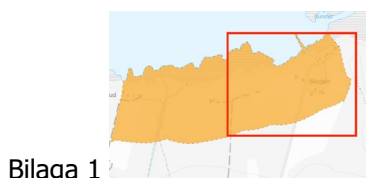
5. Naturturism - Byggnade av fågeltorn Jakobstbyn 2:1 (bättre än Svartebäck pga utsikt) då fågelskådare frekvent besöker området. Kontakta..
 - På karta vindkraftverk Rörcärr > Måste vara felaktigt! Samt att Vindkraftverket vid Sunnanå fattas!
 - Markering saknas på kartan, (myrland)? Fattas Unikt Torvströbrytningsområde Järns mosse (förfallen torvströfabrik) finns inte med på kartan som myrland.

- Övergång hiss/sluss/övergång från Järnvägsstation till Östra Mellerud med pendelparkering på östra sidan.

Kommentar: Förslag om fågeltorn noteras. Kommunen ser över verktyget vid justering av förslaget. Området kring järnvägsstationen kommer ses över i en trafikanalys som kommer beställas i anledning av behov av bättre transporter till Hassle industriområde. Alla övergångar behöver ske i samordning med Trafikverket.

Skivelse inlämnat genom ombud:

6. Privatpersonen är *i första hand* av inställningen att det saknas skäl att i den nya översiktsplanen för Melleruds kommun peka ut Jakobsbyn såsom LIS-område. I den mån området ändå bedöms kunna pekas ut som ett LIS-område är personen av inställningen att inte hela området bör pekas ut som ett sådant. *I andra hand* är personen däruv av inställningen att gränsen för LIS-området Jakobsbyn istället bör gå i mitten av det utpekade området, dvs inom det markerade området (bilaga 1). *I tredje hand* är personen av inställningen att endast området inom den markerade rutan bör pekas ut såsom ett LIS-område (bilaga 2).

Kommentar: Kommunen kommer se över avgränsningarna för de LIS-områdena som Länsstyrelsen, i samrådsyttrandet, ansett olämpliga. Jakobsbyn och Skogsdalen är två områden som kommer att tas bort eftersom de, i jämförelse med de andra LIS-områdena längs Väneren, har mindre befintlig bebyggelse och därför sämre förutsättningar att växa.

SYNPUNKTER FRÅN BIBLIOTEKET

1. Kartan på internet fungerar inte. Kräver därmed förlängning av tid! Kräver nytt samråd då kartan inte är tillgänglig! Kartan funkar inte!

Kommentar: Kartan har fungerat för andra användare.

SYNPUNKTER FRÅN HÖRNLOKALEN PÅ KOMMUNHUSET

ÖPPET HUS den 21 november, 9 december 2018 och 23 januari 2019.

1. En vacker byggnad istället för gamla kommunhuset i Mld. Riv gärna gamla bankhuset.

Kommentar: Enligt aktivitet 5.1 i Genomförandeplanen kommer torget ses över och gestaltas om.

2. Cykelväg mellan Erikstad och Mellerud. Vägrenen är en decimeter med grus.

Kommentar: Kommunen vill bygga ut cykelnätet. I Genomförandeplanen finns en aktivitet om att ta fram en cykelplan. Eftersom E45 är en statlig väg kommer kommunen få diskutera frågan med Trafikverket.

3. Önskemål: En lekpark i Dals Rostock som är tillgänglig för yngre barn hela dagen. Nu finns lekparken vid skolan, men den är inte öppen för allmänheten så länge som skolan och fritids är öppet. Alltså finns det ingen lekplats under vardagarna mån-fre (bara efter fritids stängt). Viktigt att det finns något för alla åldrar!

Kommentar: Noteras. Kommunen vill enligt översiktsplanens femte målbild skapa lekplatser i alla tätorter.

4. Vi önskar jämnare väg och övergångar som gör det lättare att köra rullstol i Mellerud. Jag önskar cykelväg från Köpmannebro-Mellerud.
5. Laga asfalten på cykelvägen mellan Dals Rostock och Mellerud.

Kommentar: Kommunen vill bygga ut cykelnätet. I Genomförandeplanen finns en aktivitet om att ta fram en cykelplan. Eftersom E45 är en statlig väg kommer kommunen få diskutera frågan med Trafikverket.

6. Mer p-platser i centrum.

Kommentar: Enligt aktivitet 5.1 i Genomförandeplanen kommer torget ses över och gestaltas om.

7. Mer busstider Mellerud-Åsensbruk, Mellerud-Trollhättan. På helger. Gratis busskort för ungdomar. Jämlikare, alla har inte råd. Fostra till att åka kollektivt. Buss till Billingsfors från Mellerud 15:30 för skolelever.

Kommentar: Noteras för vidare samtal med Västtrafik, som ansvarar och planerar kollektivtrafiken.

8. Höj kvalitén på gator och trottoarer i Mellerud.

Kommentar: Noteras. Enligt aktivitet 5.1 i Genomförandeplanen kommer torget ses över och gestaltas om.

9. "Innovationscentrum", liten verkstad, ta till vara kreativa idéer.

Kommentar: Noteras. Förslaget står inte i strid med översiktsplanen.

10. En sen bussförbindelse från Mellerud till Åsensbruk för sportande ungdomar.

Kommentar: Noteras för vidare samtal med Västtrafik, som ansvarar och planerar kollektivtrafiken.

11. Återvinningsstation i Dalskog. Ni är bra på att sanda, ploga + hundtoaletter.

Kommentar: Noteras.

12. För lite granulat på Konstgräsplan. Skaderisk.

Kommentar: Noteras.

13. Skräpiggt på Backegatan. Många slänger..

Kommentar: Noteras.

14. En kväll/dag i veckan för 20–30-åringar på Stinsen. Testa. Behov kan finnas.

15. Dataspelkväll för 20–30-åringar på Stinsen.

Kommentar: Kontakta Stinsen för era förslag! Står inte i strid med översiktsplanen.

16. Bygg ett "Dalsland"höghus i Mellerud. Bygg ett kulturellt originellt höghus som en turistmagnet á la "Turning torso".

Kommentar: Kommunen har inga planer på ett sådant höghus. Den som vill driva ett sådant projekt kan lämna in begäran om planbesked till Byggnadsnämnden.

17. Bygg glastak över hela torget. Skapa ett alternativt köpcentrum.

Kommentar: Noteras. Enligt aktivitet 5.1 i Genomförandeplanen kommer torget ses över och gestaltas om.

18. Knytta kontakter med Chalmers. Teknikutveckling på gamla bruket. Ta kontakt med ..

Kommentar: Noteras. Förslaget står inte i strid med översiktsplanen. Kontakta Näringslivsstrategen på kommunen för idéer och förslag.

19. Utveckla centrum så det inte blir dött. Ragga caféer, affärer.

20. "Gubbdagis" (Nu när spelbutiken är borta.) Röda korset är det bara damer..

21. Bättre kvalitet på kommunens mat för äldre. Samlingslokal för äldre herrar och damer. Låt centrum leva.

Kommentar: Noteras. Enligt aktivitet 5.1 i Genomförandeplanen kommer torget ses över och gestaltas om.

22. Seniorrabatt för busstransporter. Åmål har, Bengtsfors har, Vänersborg har också. Varför inte Mellerud? Politiskt beslut..

Kommentar: Noteras. Förslaget berör inte översiktsplanen.

23. Tråkig centrummiljö. Torget urtråkigt, deprimerande 60-tals-miljö i sämsta bemärkelse!!! Mer grönska behövs, sittplatser. Måste bilar ockupera hela torget. Finns inga andra nära parkeringar??

24. Torget är sååå tråkigt. Bilar får parkera runtom. Vad är grönområden? Sittplatser. Dals Rostock, Fixa vägarna!

Kommentar: Noteras. Enligt aktivitet 5.1 i Genomförandeplanen kommer torget ses över och gestaltas om.

25. Cykelvägar mot Järn. Gör om torget, gillade de tidigare planerna. Trodde att dom skulle genomföras, men har inte hört något om detta. Viktigt att ha ett levande torg, synd att så många lokaler står tomma.

26. Mera asfalt i hölare på vägen i Mellerud.

27. Cykelväg till Bloms. Cykelväg & gångväg Kyrkogatan. Halkskydd liten bro vid "Sverker" och "Roger". Cykel och gångväg till Sunnanå. Tack för räcket. Trevligare torg. Toaletter öppna längre. Pressbyrån bussväntkur med värme för äldre.

Kommentar: Se tidigare kommentarer om cykelvägar.

28. LIS-områden runt Ånimmen.

Kommentar: Ett LIS-område är utpekade vid Snäcke.

29. Håll nere häckar och träd som går ut i vägbanan.

30. Fixa utrymningsvägen i Dals-Rostock. Tag bort sly så den kan användas av ambulans, brandkår och polis. Samordning fiberdragning-asfaltering.

Kommentar: Vagar ska hållas öppna från växtlighet så att de inte påverkar säkerheten negativt. Felanmälan kan göras hos Medborgarkontoret.

31. Cykelväg -> Bloms. Sträckning Mellerud via Västerråda (50 km) västra sidan 45.

32. Cykelväg längs 172 Mellerud-Dals Rostock. För de som cyklar och bor längs 172:an.

Kommentar: Se tidigare kommentarer om cykelvägar.

33. Utveckla Håverud-Bränna-Åsensbruk. Träffar i Föreningshuset för att få idéer till er. Stötta byalaget och turismen.

34. Rondell vid cirkusplatsen!

Kommentar: Noteras.

SYNPUNKTER FRÅN MEBORGARKONTORET

1. Märkta övergångställen för synskadade. Plantering av körsbärsträd. Det skulle dra till sig besök från hela Sverige när dom blommar om våren. Så är det i Tokyo och Washington DC. Dit kommer folka från hela världen för att se träden blomma.

Kommentar: Noteras. Enligt aktivitet 5.1 i Genomförandeplanen kommer torget ses över och gestaltas om.

2. Angående förslag till översiktsplan, LIS-områden: Vi tycker att de strandnära områdena ska få förbli orörda. Den som vill bo på landsbygden ska ha den möjligheten. Alla vill inte bo i tätbebyggda områden. Finns redan minst två områden; Vita Sandar och Sunnanå.

Kommentar: Noteras. Kommunen har tagit fram 23 områden i samrådsförslaget och kommer gå vidare med 21 av dem. Strandlinjen kommer alltid vara tillgänglig för allmänheten. Läs mer i LIS-planen.

3. Belysning på cykelvägen mellan simhallen och Holmsgatan.

Kommentar: Kommunen vill bygga ut cykelnätet. I Genomförandeplanen finns en aktivitet om att ta fram en cykelplan.

4. Till Melleruds kommun angående LIS-området Skogsdalen i ÖP förslaget: I det aktuella området med närområde finns nu åretruntboende jord o skogsbruksfastigheter, fritidshus samt några uthyrningsstugor för turism. Kommunal service finns i form av sophämtning, slamsug o skolbuss. Lantbrevbäring o tidningsbud samt en väl fungerande vägsamfällighet. Vattenfalls kablar är nedgrävda likaså fiber. Området torde vara ypperligt för en förtätning. Regeringen vill underlätta att bygga sjönära för att utveckla kommunernas möjlighet att växa. 1990 fick vi byggnadstillstånd för 4 uthyrningsstugor som vi byggde. 1992 fick vi avslag på ytterligare 4 (orsaken var i vår önskade placering av dessa. Byggnadsnämnden med Elin Martinsson och Lindberg i spetsen föreslog då en korridor från de befintliga husen i Östanå 1:27 ner till Skogsdalsflon för byggnation. Detta ändrades sedan av nya politiker efter nästa val. För att unga familjer skall återvända o bosätta sig i Mellerud krävs sjönära byggmöjligheter som en morot. Sammanfattningsvis är vi mycket positiva till detta förslag i ÖP.

Kommentar: LIS-områdenas avgränsningar kommer ses över där Länsstyrelsen, i samrådsyttrandet, avfärdat dem som olämpliga. Jakobsbyn och Skogsdalen är två områden som kommer att tas bort eftersom de, i jämförelse med de andra LIS-områdena längs Väneren, har mindre befintlig bebyggelse och därför sämre förutsättningar att växa.

5. Cykelväg mellan Mellerud och Udden, samt belysning.

Kommentar: Kommunen vill bygga ut cykelnätet. I Genomförandeplanen finns en aktivitet om att ta fram en cykelplan. Eftersom E45 är en statlig väg kommer kommunen få diskutera frågan med Trafikverket.

Digitalt kartverktyg

Det digitala kartverktyget var tillgängligt på hemsidan.

Fritid/Natur/Rekreation	
FNR1	Liten utomhuspool vid simhallen
2	Mera markbäddar för avloppsrening för en bättre miljö och nytänkande
3	frigående lax behöver laxtrappa i Uppered samarbete medVattenfall
4	Fin utsikt över åker och grönområde. Upprätthåll ca 30 meter grönt bälte.
5	Förslag att utöka hundrastplatsen. Som den är idag är den så liten att en hund av stor ras bara kan ta några skutt innan rastplatsen är slut. Tanken med en rastplats är att hunden ska kunna springa av sig i den.
6	Staket runt parkområdet, ur trafiksäkerhetssynpunkt. Planerad verksamhet kan medföra ökad aktivitet i området.
7	Förbättra standarden på många gångstigar i området. Viktigt att tillgängliggöra.
8	Här skulle det vara bra med en hundbadplats!
Bostäder	
B1	Mera naturhus ungefär som Anders Kihlberg och Anders Solvarm
2	Bra att inte ha bebyggelse mot Dalboslätten.
3	Satsa på fler arbetstillfällen för kvinnor t ex vårdhem, affärer. De påverkar sina män att flytta hit!
4	Varför plintar och inte platta på mark?
5	Här vill vi inte ha fler hus varken som förtätning eller komplettering. Om beslut tas att fortsätta överexploatera området så borde kommunen upprätta områdesbestämmelser eller detaljplanera området för att säkerställa en arkitektur som påminner om husen som byggdes på slutet av 1800-talet fram till 1930-tal som passar kulturarvet på platsen. De hus som godkänts de senaste 15–20 åren har varit alldeles för modernt ritade helt enkelt vilket förstör omgivningen.
6	Området lämnar sig inte för vidare bebyggelse. Småskaligheten är det som gör området attraktivt. Annars kan man lika gärna bo i en storstad.
Handel/Verksamhet	
HV1	Life butik i centrum plus te affär plus akademibokhandel
2	turistkontor i gamla Albertssons ur
3	Teknikaffär i centrum
4	publokal i gamla bankhuset
5	öppna bageri i centrum
6	I centrala Mld finns affärslokaler som inte längre är funktionella som affär. Om nya köpcentrat inte skapar efterfrågan på affärslokaler i centrum bör en del av dessa fås möjlighet att bli bostäder i stället.
7	Utveckla till näringsverksamhet. Viktigt med elladdplatser och parkering för lastbilar. Truckstopp: Bra tillfälle för lastbilschaufförer att äta, vila och tanka.
8	Café och mer grönområden på eller kring torget.
9	För att kunna ha mer butiker/handel i Åsensbruk, skulle hyrkostnader av existerande kommersiella byggnader gå ner och/eller gamla bankkontoret byggt om till småare butikerna med mer mäsigt utstralanden. En cafe som finns nu blir bättre i soligaste sidan i parke framför affären med en liten terrass.
10	Hotell, konferensmöjlighet.
Infrastruktur	
I1	mer tågavgångar kvällstider till och från mellerud
2	cykelbana till Bloms
3	mera parkeringsplatser i Mellerud
4	Här borde finnas en tunnel för gång och cykel under E45 för att knyta ihop Köpmannebro.
5	Cykelväg mellan Köpmannebro och Melleruds tätort vore önskvärt.

6	Cykelväg från Köpmannebro till Melleruds tätort. Förslag är att dra den längs Pilgrimsleden från Linderud till Holms kyrka.
7	Behåll parkeringsplatserna i centrum. Även på torget. Annars försvinner handel och restauranger. Det är en fördel i Mellerud att det är lätt att nå centrum.
8	GC väg sista snutten Brunnsvägen till 166an God Jul Tomten
9	Jag föreslår att en säker cykelväg mellan Köpmannebro och Mellerud lämpligen längs den befintliga Pilgrimsleden.
10	Saknar gatubelysning på Kyrkogatan från Holmsgatan bort till Holms kyrka, då många gående och cyklister använder sträckan. Mycket trafik, djupa krondiken och smal väg.
11	mycket asfalt är dåligt i kommunen. även mer efter fiberanläggning. i Håveruds jubileumsåret kunne man ha skam över asfalten från Eriksbyn över Bränna's helt till Åsensbruk.
12	Centerpartiet> Samverkan med andra Dalslandskommuner för att tillgodose deras behov av Mellerud som hub! 3. ... utöka och underlätta möjligheterna till pendling genom att förbättra standarden på vägar, mål- och knutpunkter och påverka för att skapa fler tågavgångar med ett nytt tågstopp i Dals Rostock,
13	Centerpartiet> Viktigt att ha attraktiva boende för unga nära pendlingsmöjligheter, som studerande och fritid 5. ... förtäta i tätorterna nära knutpunkter för bra pendlingsmöjligheter, med fokus på bostäder för studenter, seniorer och ensamstående till rimliga kostnader,
14	Knyt ihop Bäckgatan och kärragatan.
	LIS
LIS1	ÖP är för generös med LIS-områden. Tänkt befolkningstillväxten är blygsam och spridda skurar av bebyggelse ger glesbyggd som ger en dyr kommun som begränsar inflyttning. Bebyggelse bör försiktigt koncentreras för att ex-vis inte VA-nätets kostnader o avgifter ska springa iväg.
2	Jag söker planer för utökad byggrätt på Strandvägen i Vita Sannar, ökat från nuvarande 80 kvm till 100–120 kvm, alternativt ökad byggrätt kopplat till storlek på tomten. Som det är i områden både söder och norr om Vita Sannar. Ger ökade möjligheter för Melleruds kommun till inflyttning och att man bosätter sig permanent i området.
3	Angående LIS-områden kring sjön Näsölen. Mycket snålt tilltagen del kring Näsölen för att det ska göra någon skillnad i det stora hela. Detta gynnar enbart ett fåtal. Vi vill se ett utökat LIS-område kring sjön, för att kunna bygga, bo och leva där. Göra det möjligt för ett generationsskifte och främja oss yngre som vill stanna kvar på bygden.
4	Ett utökat lis-område är ett måste och vi vill se den utökas än mer än det förslaget visar. Vill se ett arbete från kommunens sida med att dra ner strandskyddet till 100m eller större flexibilitet för att kunna leva och trivas i en kommun med mycket vatten
5	Håller inte med om anledningarna till att göra detta till ett LIS område: 1. Det finns bostäder och att öka antalet skulle bara göra det svårare för turister att ta sig till Naturområden då de flesta undviker att gå nära bebyggelse. 2. Möjligheten att få fler elever till Skola är minimal då det är ett mycket begränsat område som kommer vara intressant för exploatering av Sommarbostäder och inte permanentbostäder, bortsett från Pensionärer.. men det ger inte fler elever. 3. Som Sommarhusägare i området önskar jag inte mer turister eller boende i området då det redan idag är Turister under sommarmånaderna längs stranden som inte alltid lämnar platsen oberörd eller har fest sent på natten. Inget jag vill ha mer av då jag har valt sommarboende för att få lugn och avkoppling.
6	Ökt bebyggelse i dette området vil skade dyreliv, særskilt fugler vil være sårbare for økt ferdsel i strandsonen.

7	LIS-området kring Kabbo-sjön är ganska generöst utformat men drar en omotiverad gräns innan fastigheten Gunnersbyn 1:55. Jag yrkar att LIS-området utvidgas till att även omfatta Gunnersbyn 1:55. Motivet bakom strandskyddet är att "långsiktigt trygga medborgarnas tillgång till strandområden genom allemansrätten". Strandområdet vid den aktuella fastigheten är helt ointressant för allmänheten, eftersom det består av sankmark och vass, som gör området helt otjänligt för bad eller båt. Här finns inte någon vägförbindelse som gör området lätt tillgängligt för personer, båtar eller släp med båtar utan att inkräkta på de begränsningar som befintlig bebyggelse sedvanemässigt ger den s.k. allemansrätten.
8	Vi är angelägna om att naturen längst ut på hjortens udde bevaras, det används i dagsläget som strövområde för många dagligen. Många fotointresserade och fotoklubbar mm är ute vid hjortens udde och fotograferar då det är vida känt för sin orörda natur. Flera skogsägare har tagit ner skog och det har redan gjort stor åverkan då flora o fauna försvinner likaså djurlivet i området. Vi föreslår att området stockenas kan användas som Lis-område som redan är bebyggt och att man inte behöver ta ner så mycket skog skog där för att eventuellt bygga ytterligare bebyggelse.
9	Förslag på utökning av LIS-område (Stora Rud 1:32) Mycket vacker höjd att bygga på i området
10	Bra plats att exploatera för nya hus och sommarstugor. Gör det till ett LIS område och upprätta detaljplan där husen ska minst ha 50 meters mellanrum. Hellre några enstaka nya hus på ännu ej bebyggda platser än att bygga nya hus bredvid gamla. Bevara Dalslands och Melleruds spridda bebyggelse i största möjliga mån.
11	Området bör absolut inte pekas ut som LIS område utan istället borde det pekas ut som ett område där kommunen ska vara väldigt restriktiv i godkännandet av ny bebyggelse.
12	Angående LIS-område Jag som markägare (Låttby 1:7) och fast boende inom området skulle önska ett LIS-område på min mark kring sjön Näsölen. Det skulle göra det möjligt för generationsskifte samt att bevara våra unga på landsbygden i ett attraktivt läge. Området är redan mycket bebyggt och strandskyddet brutet.
13	LIS-området borde utökas både i norra och södra änden. Området ligger när den kommunala badplatsen och attraktivt boende kommer att efterfrågas när nytt tågstopp kommer till Dals-Rostock. På 50 och 60-talet var det tänkt att utnyttja även dessa ytor för boende. Det är fullt möjligt att bygga på dessa ytor på ett sätt som inte stör naturupplevelsen och det rörliga friluftslivet.
14	Även detta område borde ingå i LIS-området. Fullt möjligt att bygga ett attraktivt och naturnära boende intill vatten nära nytt planerat rese centrum i Dals-Rostock.
15	Här borde det vara ett nytt LIS-område. Det finns redan en samling av hus för permanent och fritidsboende. Det skulle kunna förtäta och ge fler möjligheter till naturnära och attraktivt boende.
16	Det här LIS-Området skulle borde gå att utvidga för att bättre utnyttja den kommunala badplatsen. Området passar för både permanent och fritidsboende. Det ligger nära den nyligen utbyggda skolan i Dals-Rostock. Dessutom planeras det ju för tågstopp i det samhället
17	KÖPMANNABRO Ransberg/Spången: Området lämpar sig inte för vidare bebyggelse. Området förlorar då sin småskalighet som gör det attraktivt.
18	Lis-området borde utökas
19	Hör skulle det kunna bli ett lis-område som kombinerar närhet till vatten och natur.
20	Det här LIS-Området borde utvidgas för att ge fler möjlighet att utnyttja Örssjön
21	Vi anser inte att området kring infartsvägen till vår fastighet med adress Kabbo 15 ska bebyggas. Marken hålls öppen med odling/bete idag. Naturområdet används av allmänheten Sockakullen bör inte heller påverkas av bebyggelse.
22	Det är ju många som vill bo vid vatten. I väntan på en bättre strandskyddslagstiftning borde det vara fler LIS-områden runt de mindre sjöarna i kommunen som ex. Erve, Nären, Näsölen, Svanefjorden, Teåkersjön och Örssjön. Det skulle öka kommunens attraktivitet och på sikt gynna befolkningsutvecklingen i kommunen. Det skulle också minska trycket på kommunens sträcka av vänerkust.
Hälsa & säkerhet	
HS1	Boverkets riktlinjer för skyddsavstånd mellan bostäder och miljöfarlig verksamhet ska tas med i ÖP och påverka denna. För ex-vis bensinstationer är skyddsavståndet 100 m till bostäder.

2	Kraftledningen bör ha ett skyddsavstånd för bebyggelse på 60 meter för att vara på den säkra sidan (Se ÖP 2018 Åtvidaberg). I en kommun som Mellerud med väldigt mycket byggbar mark finns inget anledning att chansa med människors hälsa vid nybyggnation när det gäller att bygga nära elektromagnetiska fält. Byggnadsfritt avstånd till huvudled för farligt gods ska vara minst 150 meter och då riskerna är höga i området. Vägen i sig med mycket tung transport är en hög risk för personsador. Detta visade sig senast i somras när en allvarlig skogsbrand uppstod då en tung lastbil tappade framdäcket. Med ett mer tätbebyggt område hade katastrofen kunnat vara ett faktum. Detta i sig borde göra hela skogen mellan E45 och Rysjön/Svanefjorden fredad för ytterligare byggnation och området diskvalificerat för att vara ett LIS-område.
3	Plats för återvinningspark?
4	En farlig korsning där hastigheten är mycket hög. kan vara askymd sikt både på sommaren (pga växtlighet) och på vinter (pga snö). Många ungdomar som går till busshållplatsen. Farligt att ta sig dit då vägrenen är i princip obefintlig på ena sidan. Vid torrt väder kan man gå i diket, men vid snö tex blir det svårare. Sänkt hastighet, eller bredare väggren, eller alternativ väg för gångtrafikanter önskas.
Verktyget	
V1	Svårt att se punkten för skyddsvärt träd.
2	Källförteckningen i slutet av texten hänvisar till sidnummer, detta är helt onödigt då det inte finns några sidor i dokumentet. Istället skulle man kunna skriva källan som upphöjd direkt i texten.
3	Natura 2000 går inte att söka efter bland lager. Tror det är för att inget lager heter så utan bara en rubrik. Detta måste lösas så man kan hitta allt som finns i listan.
4	Ett lager med fastighetsgräns önskas.
5	Ett mätverktyg önskas.
Övrigt	
Ö1	Elbilar är fortfarande inte mest miljövänlig transportmedel, därför tror jag att focussera mer på hybrid + ethanoltankande bilar. Mindre bränsleförbrukning byter verkligen mindre utsläpp till att man kan återvinna Li-ionbatterier, producera met mindre kemiska avfall och underhall till existerande bilar sparar miljön mer, som bygga nya bilar! Ethanol är den starkaste möjlighet som finns för at förmindra utsläpp med hale 70% verkligen. Idag och den näst 30 år får man inte samman resultat med elbilar!!!
2	SJ skulle installera biljettautomaten på tågstationen. Att betala 100kr till för att köpa en 55kr biljett till Trollhättan är helt idiot. En tåg station utan biljettförsäljning är faktiskt redan idiot!
3	Solceller

Kommentar om Fritid/Natur/Rekreation: Synpunkterna noteras. Frågor om belysning eller plantering av körsbärsträd är för detaljerade för översiktsplanen men noteras som goda idéer.

Kommentar om Bostäder: I Hjortens udde föreslås plintar istället för platta på mark för att göra så lite ingrepp som möjligt i ändmoränen som finns i området. Övriga synpunkterna noteras.

Kommentar om Handel/Verksamhet: Synpunkterna noteras

Kommentar om Infrastruktur: Synpunkterna noteras

Kommentar om LIS: Avgränsningarna för LIS-områdena kommer ses över och i vissa fall justeras/minskas.

Kommentar om Hälsa & säkerhet: Synpunkterna noteras

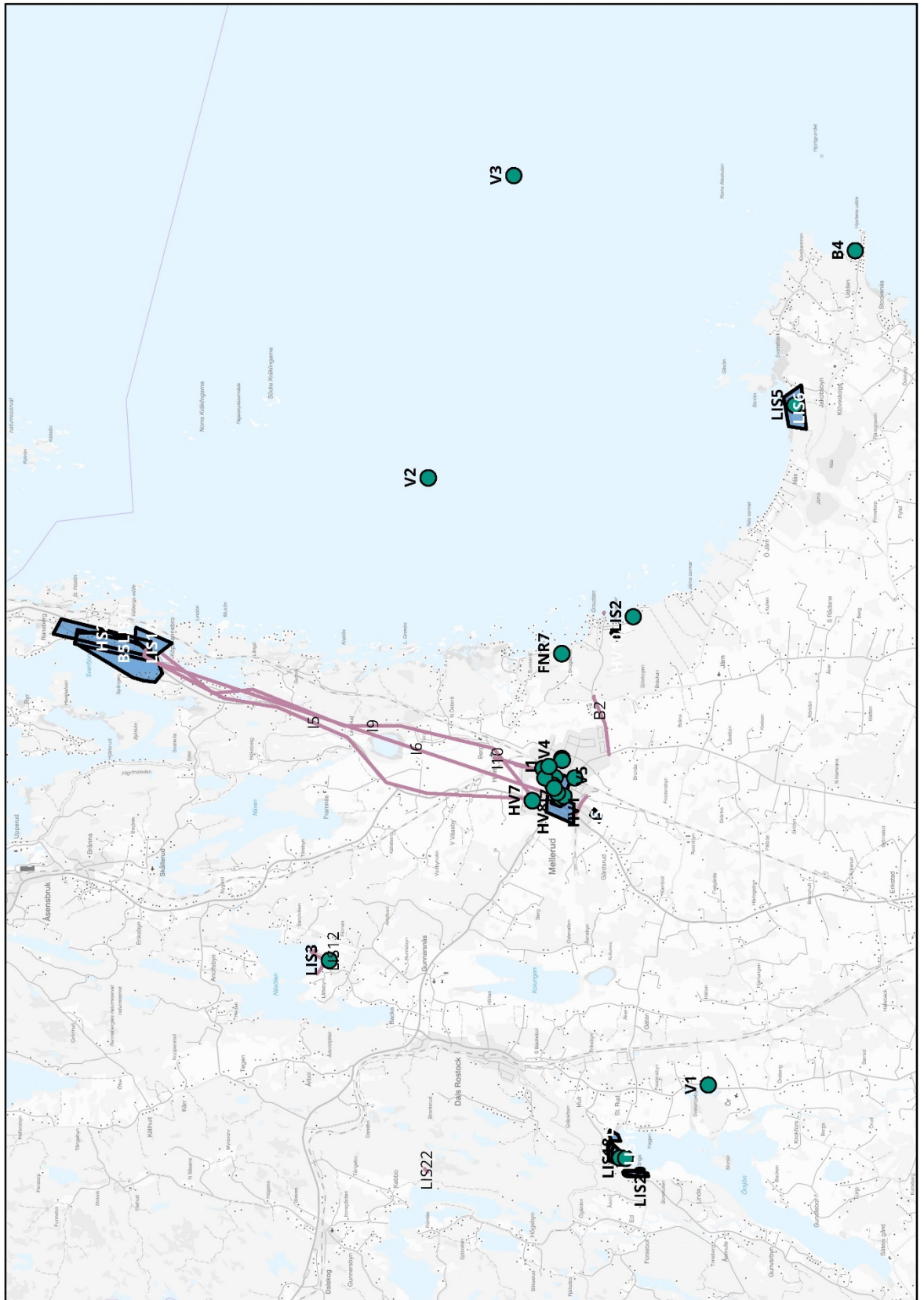
Kommentar om Verktyget: Kommunen kommer se över punkterna vid justering och hoppas förbättra användarvänligheten inför utställning och antagande av översiktsplanen.

Kommentar om Övrigt: Noteras

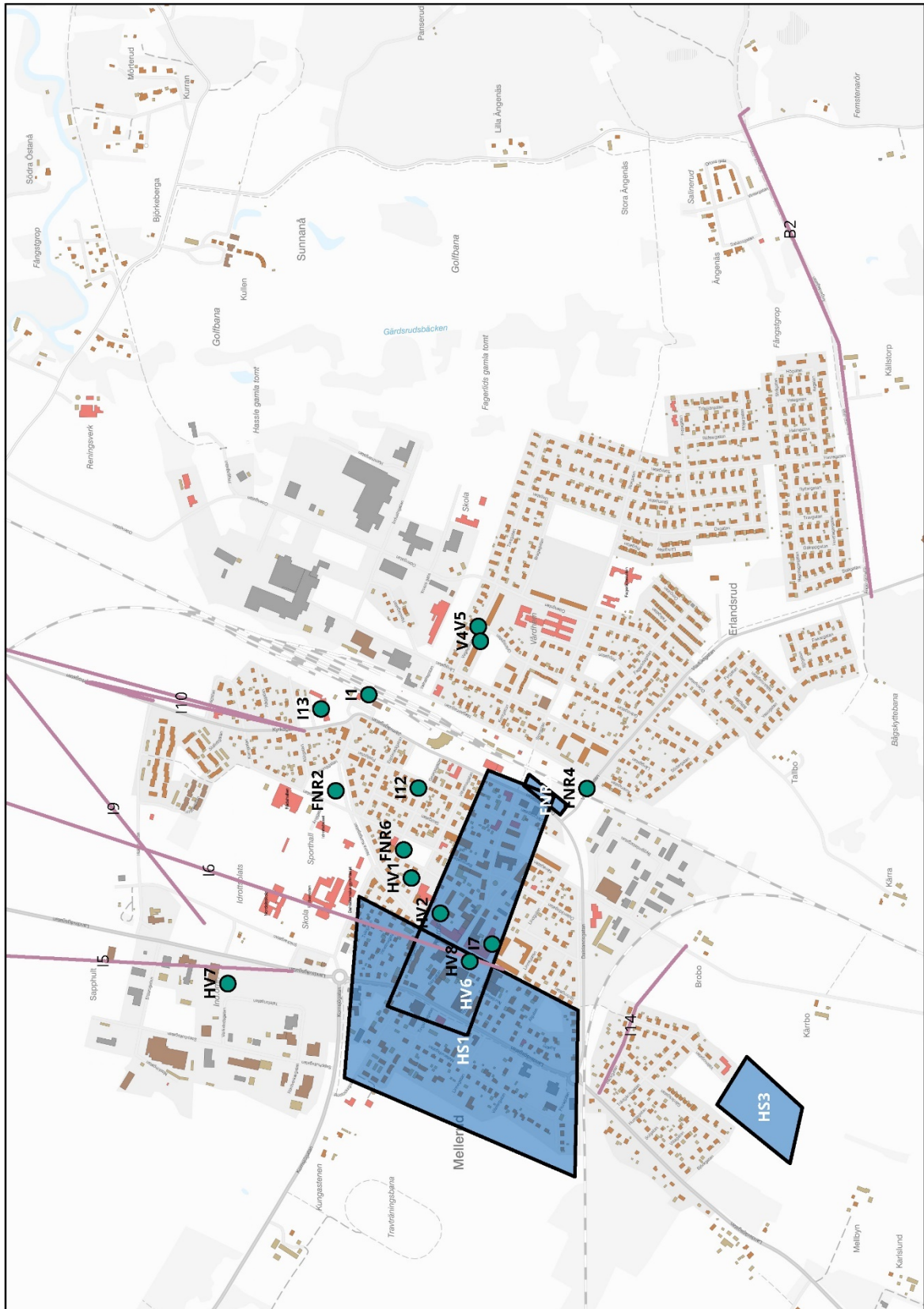
Bilagor

- Karta över synpunkter som kommit in i områden:
 1. Melleruds kommun, 2. Melleruds tätort, 3. Örsjön och 4. Köpmannebro.

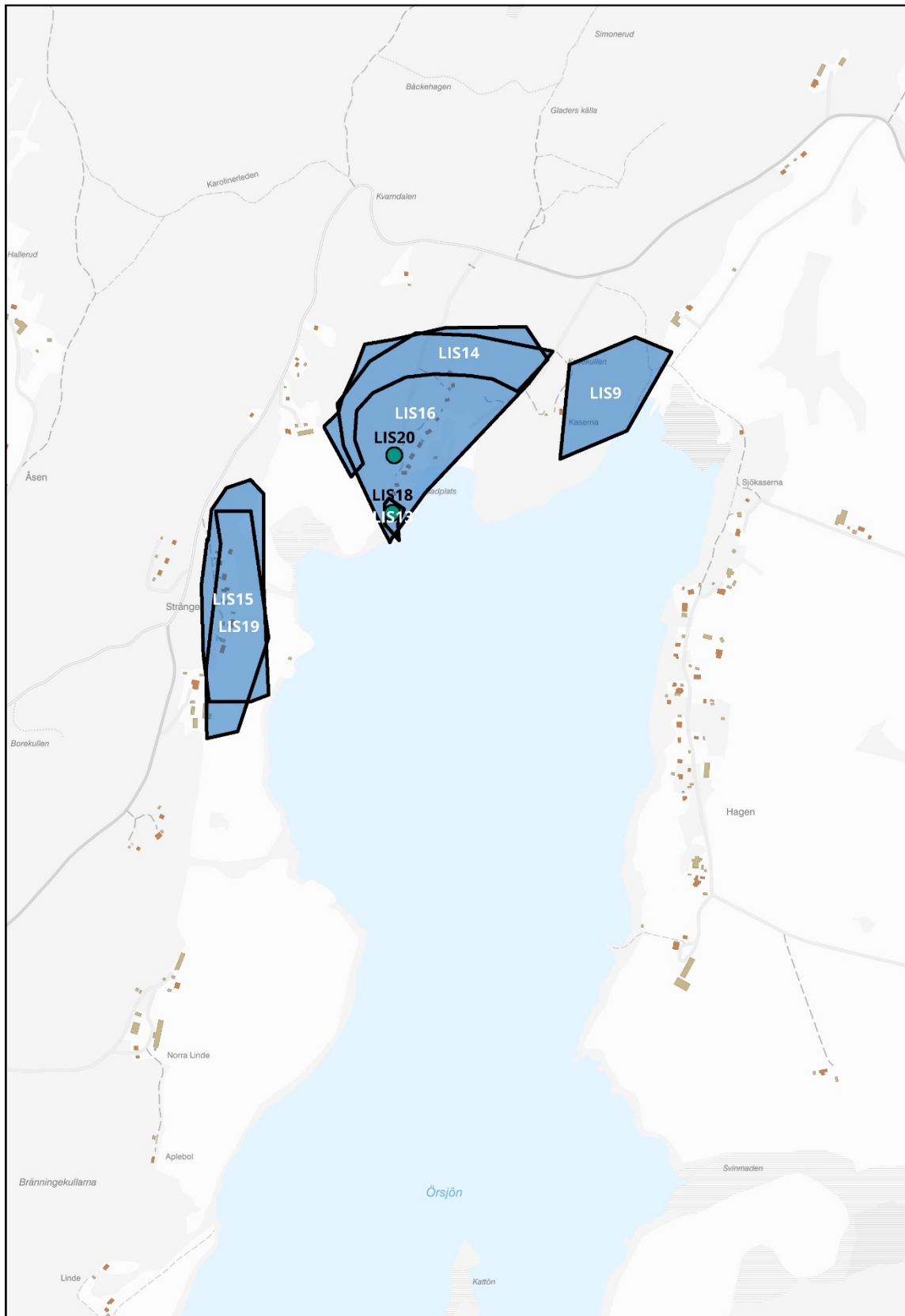
1. Melleruds kommun

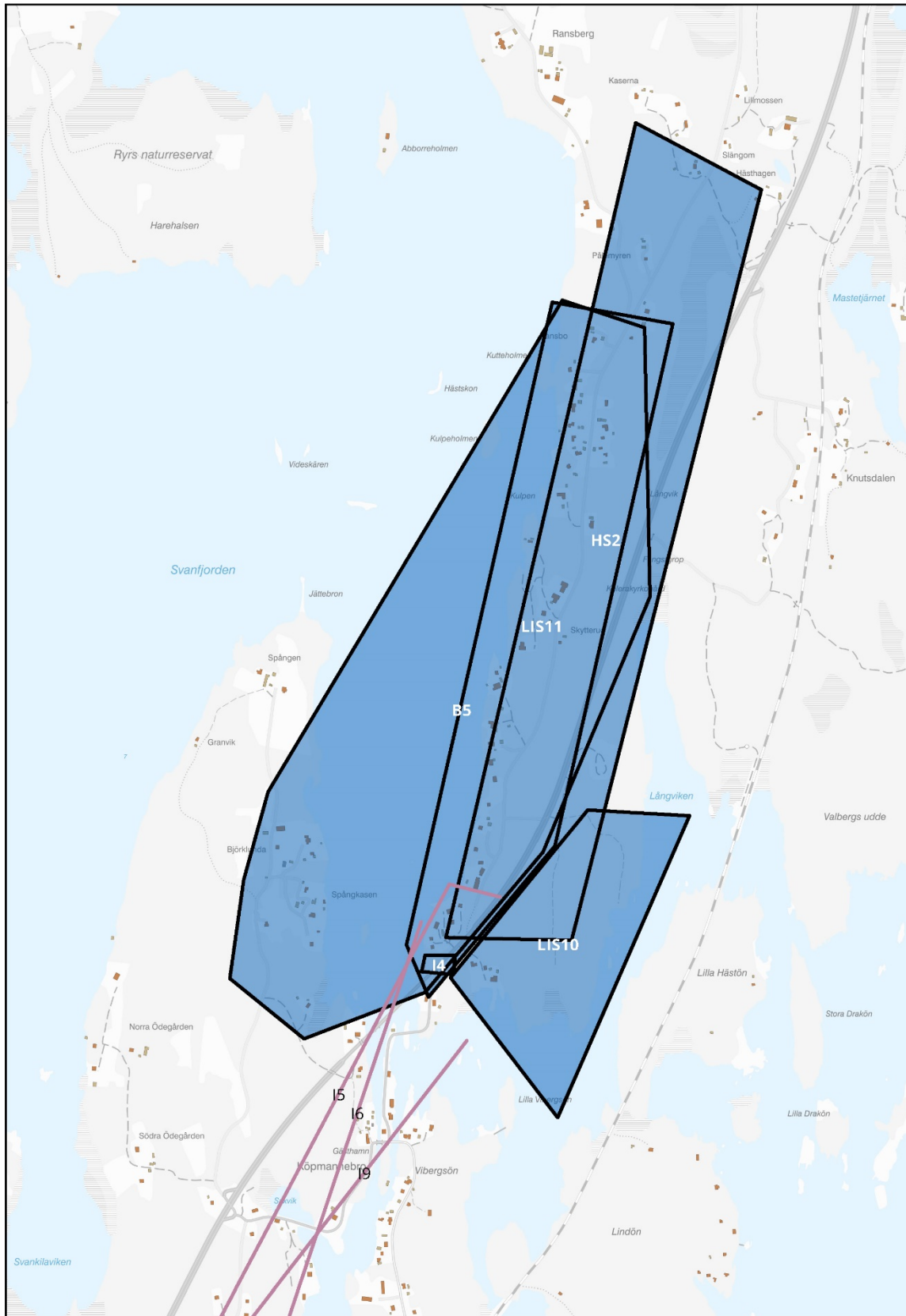
2. Melleruds tätort

3. Örsjön

4. Köpmannebro

www.mellerud.se/oversiktsplan